

Isonkyrön Joulu 2013

Hyvää vanhan ajan Joulua ja menestystä vuodelle 2014

Näissä Kivikirkon kansan maisemissa on hiljennetty Joulun viettoon jo satoja vuosia ennen meitä. Lujassa ollut leipä ja ankarammat elinolosuhteet tekivät ehkä vanhan ajan Joulusta nykyistä aidomman juhlan. Voimme kuvitella kuinka yritteliään kansan kiitokseen riitti jo välttämättömimpien elämän edellytysten saavuttaminen.

Meillä isonkyröläisillä on etuoikeus viettää Jouluaamme historiallisella paikalla. Täällä jos missä on mahdollista saavuttaa oikea vanhan ajan joulumieli.

Isonkyrön kunta

Isonkyrön Joulu 2013

Sisällysluettelo

Mietteitä joulun alla	4
Uuden vuoden mahdollisuudet	5
Jouluna Jumala syntyi...	6
Vuoden 1964 rippilapset	7
Isonkyrön yrittäjähdistys 60 vuotta	8-11
Isonkyrön 1700-luvun markkinat	12-13
Isonkyrön vuoden yritys	14-15
Nuijasodan vaikutuksia asutukseen	16-19
Seljänkankaan kansakoulu	20-21
Muistelmia Inkerin Marista	22-23
Kivikaudelta isoon vihaan	24-26
Luoma-Mieltyn sukuseuran kuulumisia	27
Mukulamarkkinoita	28
Elämästä ei hauskuutta puutu	29
Isokyröläiset hankkeet	30-31
Tapahtui Isossakyrössä	32-39

**Joulu vanha, ikuinen
aina yhtä kultainen,
kaunis, herkkä, hempeä,
pyhä, lämmin, lempeä.
Joulun ajan odotusta,
hyvän joulun toivotusta!**

Vapaaehtoinen lehtimaksu

Saajan tilinumero FI 93 4928 2020 013113 FI 17 1195 3000 021946 FI 84 4727 1020 026359	Joululehti 2013
Isonkyrön Yrittäjät Ry	
Maksaja	
Allekirjoitus	8,00

Mietteitä joulun alla 2013

Eletty kesä ja syksy ovat olleet harvinaisen lämpimiä ja pitkiä. Tienvarsilla kukkivat edelleen virkeinä mm. nappikukat vaikka joulukuu lähestyy.

Näin liikennöitsijän kannalta lämmin alkutalvi tuo helpotusta polttoaine- ja lämmityskuluihin, mutta pehmeät ja kuraiset tiet tuovat omat haasteensa mm. aikatauluihin. Ajotaitoakin saviset ja kapeat tiet kysyvät.

Isonkyrön Yrittäjäyhdistys on juhlinut tänä syksynä 60-vuotistaivaltaan jäsenmäärältään suurempana kuin koskaan. Täällä yrittäjäyys perustuu pieniin yrityksiin ja yksityisiin elinkeinon harjoittajiin. Isonkyrön yrittäjistä on 60% yksin yrittäjiä ja noin 25% yrityksistä työllistää 2-3 henkilöä.

Jo ennen yhdistyksen virallista rekisteröintiä syksyllä -53 oli jo runsaasti yhteistä toimintaa ja yhteistyötä kuntamme yrittäjien keskuudessa.

Isonkyrön Yksityisyrittäjien ja Isonkyrön Ammattiautoilijain keskuudessa syksyllä 1949 suoritettua rahankeräyksen tuotolla ostettiin Hautaluoman tuulimylly Untamalan kylästä. Myllyn hinnaksi sovittiin 30.000 markkaa ja se lahjoitettiin Isonkyrön Kotiseutu yhdistykselle, jonka toimesta rakennus purettiin ja siirrettiin museokartanon alueelle.

Edelleenkin yhteistyö on voimaa ja yrittäjäyys on yksi tärkeä kuntamme ja koko Suomen kantava voima.

Maailma muuttuu huimalla vauhdilla.

Päivittäin tajuntaamme iskee monien medioiden kautta uusia käsitteitä: pilvipalvelut ja enkelisijoittajat voivat ensi kuulemalta vaikuttaa hyvinkin jouluisilta termeiltä, mutta ovatkin suuren luokan liiketoimintakäsitteitä.

Verkkokauppa se vasta tämän joulun käsite onkin: sieltä voi mainoksen mukaan ”tilata joulun kotiin”.

Postille siitä on seurauksena kenties suurimmat haasteet: miten se kaikki mahtuu logistisesti postin hyllyille??

Eipä enää selviä joululimpun reseptikään kaupan mainoksesta, ellei omista ja osaa käyttää kamerakännykkänsä älyruutusovellusta!

Totta puhuen ja toivoakseni joulun tärkein sisältö löytyy muualta kuin verkkokaupasta.

Aito läheisyys, lämpimät ajatukset ja -teot eivät ole tilattavissa nyt eikä tulevaisuudessakaan. Joulun Ihme on kaikille yhteinen.

”Toivon jouluusi rauhaa enkelten.
Rakkautta ja valoa keskelle talven pimeyden.
Myös vuosi uusi olkoon onnellinen:
Täynnä toivoa, iloa ja seuraa rakkaiden.”

Levollista Joulunaikaa,

Jussi Lehtonen
puheenjohtaja
Isonkyrön Yrittäjät ry.

Tänäkin vuonna tämä Isonkyrön Joulu -lehti jaetaan jokaiseen isokyröläiseen kotiin ja lehdestä saatavilla myyntituloilla ja vapaaehtoisella maksulla kartutetaan Isonkyrön Yrittäjät ry:n stipendiraastoa.

Uuden vuoden uudet mahdollisuudet

Joulu lähestyy jälleen ja vuosi 2013 käy loppuaan. Saamme rauhoittua joulun vietossa, kerrata mennyttä vuotta ja ladata akkuja seuraavaan. Uuden vuoden uudet mahdollisuudet odottavat oven takana.

Isonkyrön kohdalla mennyt vuosi oli mielenkiintoinen ja eteenpäin vievä. Kylkkälään valmistui palvelukeskus nuoren elämäntaipaleen alkuun; neuvola, päiväkotiki ja alakoulu löytyvät nyt samalta tontilta. Suuret investoinnit jatkuvat myös luonnon tulevaisuuteen, kun kunnan jätevesiviemärintiä on laajennettu tänäkin vuonna. Kunnantalokin on viimein saanut uuden kuoren päälle monen vuoden lykkäämisen jälkeen ja näin saimme Isonkyrön ”Valkoisen talon”.

Mennyt vuosi on siis ollut kaikkiaan hyvä. Tulevaisuutta katsoen on nähtävissä niin riskejä kuin mahdollisuuksiakin. Valtion talous tulee kiristymään jatkossa entisestään ja kunnan valtionosuudet laskevat rajusti. Rohkea veikkaukseni on, että ilman suurempia muutoksia valtion politiikassa kuntien tasapainottaessa valtionosuuksien menetyksiä kuntien veroprosentit ovat koko maassa lähempänä 25 prosenttia kuin 20 prosenttia seuraavan 10 vuoden jälkeen. Kuntien on pakko myös sopeuttaa toimintaansa keskittymään vain lain määäämiin tehtäviin saadakseen rahat riittämään. Myös kuntaliitosselvitykset tulevat värittämään tulevia vuosia Isonkyrön kohdalla.

Siinä haasteita riittää, mutta sen lisäksi on menossa vielä talouselämän rakennemuutos. Rakennemuutoksen vuoksi yrittäjyyden merkitys niin Suomessa, Pohjanmaalla kuin Isossakyrössäkin kasvaa tulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi. Suuryritysten työllistämisen vähentyessä, on Suomen menestyminen kiinni pienistä ja keskisuurista yrityksistä.

Ja tämä onkin meidän vahvuus. Isokyrö ja meitä ympäröivät alueet ovat tunnettuja yrittäjyydestään. Isossakyrössä on pitkät perinteet erilaisista yrittäjyyden muodoista, joissa toiset sektorit ovat pitäneet pintaansa ja muuttaneet muotoaan aikojen kuluessa. Matka Orisbergin rautaruukista Nortechiin ja Rinta-Joupin kehittyminen hevoskauppiasta maan suurimpien autokauppioiden ketjuksi antavat osaltaan näyttöjä siitä, että meillä osataan mukautua ajan vaatimukseen. Näiden ja muiden vahvojen sektoreiden lisäksi uudet, innovatiiviset, tulokkaat tuovat oman lisänsä yrittäjien kenttään.

Yrittäjyys näkyy Isossakyrössä myös kökkähenkenä ja erilaisten tapahtumien järjestämisenä. Urheiluseurat toimivat vapaaehtoisvoimin ja erilaiset yhdistykset huokuvat elinvoimaa kunnassamme. Kaikki tämä luo yhteisöllisyyttä josta monella muulla paikkakunnalla voidaan olla kateellisia.

Vuosi on ollut kaikkiaan hyvä, tulevaisuudessa on paljon haasteita, mutta meidän omilla vahvuuksilla, yrittämisellä ja yhteishengellä voitamme suuretkin haasteet. Nyt voimme hyvillä mielin rauhoittua joulun viettoon, auttaa ystävää tai naapuria, hymyillä, rentoutua ja ladata akkuja tuleviin koitoksiin.

Oikein hyvää Joulua ja entistä parempaa Uutta Vuotta.

Toivoo Isonkyrön valtuuston puheenjohtaja, Miko Heinilä

Jouluna Jumala syntyi...

Jouluun sisältyy paljon toiveita, odotusta ja jännitystäkin. Lapsissa tämä on erityisesti havaittavissa. Joulu on korostetun perhekeskeinen. Suvut kokoontuvat yhteen, äidit laittavat kystä kyllä. Ja samalla joulu on räjähdysherkkä juhla. Patoutuneet ja piilotetut tunteet putkahtavat esiin. Viranomaiset valmistautuvat kiireisiin juhlapäiviin.

Ei meistä ihmisistä ole kilteiksi, ei edes pelottelemalla. Tai uhkauksella jäädä ilman lahjoja. Yhä uudelleen joulun viesti osuu siihen, mihin Jumala on sen tarkoittanutkin: ”Teille on syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus Herra”. Tämän kuulivat ensimmäisinä Betlehemin kedon paimenet, joita hurskaat pitivät jumalattomina, koska paimenet eivät voineet ammattinsa takia noudattaa lakia; he olivat sapattinakin työssään. Jumala aloittaa evankeliumin julistamisen sieltä, mikä on muiden silmissä arvotonta ja syntistä. Tässä on joulun ihme myös vuonna 2013 jälkeen Kristuksen syntymän. Sama viesti, sama sisältö, sama Kristus. Osaisimmepa riisua joulun siitä kaikesta sinänsä hyvästä, kauniista ja herttaisesta, johon joulun olemme käärineet ja ihmetellä vain Jumalan rakkautta meitä syntisiä kohtaan.

Martti Luther muotoili Raamattunäkemyksensä sanomalla ”Kristus on Raamatun Herra ja Kuningas”. Tätä Kristusta on koko Raamatusta etsittävä. Jumalan lupaus profeettojen kirjakääröissä saa täyttymyksensä ja Uusi Testamentti kertoo kuinka kaikki tapahtui ja miksi. ”Jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.” Samainen Luther opastaa joulun hengen mukaisesti; jolla tällainen usko on, antakoon hänelle, jolla uskoa ei ole. Jakamisen juhlaa joulukin on. Jumala antaa ainoan Poikansa. Me saamme antaa hänelle syntimme ja puuttemme. Jeesuksen seimen äärelle kokoontuvina tulemme lähemmäksi myös toisiamme. Tätä ei tapahdu, ellei Jumalan rakkaus Kristuksessa saa meitä liikkeelle. Kohti Armahtajaa, kohti muita armahdettuja.

**Armorikasta Kristuksen syntymäjuhlaa ja
Hänen kirkkauttaan alkavalle vuodelle 2014 !**

**Eero Holma
Isonkyrön kappalainen**

Hyvät vuoden 1964 rippilapset!

Vuonna 2014 tulee kuluneeksi 50 vuotta rippikoulusta, jota on Isonkyrön seurakunnassa käyty vuonna 1964. Tuona vuonna konfirmaatiopäivät ovat olleet 7.5., 21.6. ja 5.7. Osa isokyröläisistä on päässyt ripille muualla.

Isonkyrön seurakunnalla on ilo kutsua Teidät 50 vuotta sitten ripille päässeet yhteiseen juhlaan su 18.5.2014! Messua ja samalla kaatuneitten muistopäivää vietetään pääkirkossa klo 10. Messun jälkeen otetaan yhteiskuva, ruokaillaan ja vietetään juhla seurakuntatalolla. Hyvä olisi saada rippilasten joukosta 1-2 yhteyshenkilöä suunnittelemaan juhlaa! Hyvä on myös levittää juhlasta tietoa kauempana asuville.
Ruokailun vuoksi ilmoittautumiset kirkkoherranvirastoon 9.5. mennessä: (06) 4715 800 tai isonkyron.seurakunta@evl.fi

Olette sydämellisesti tervetulleita juhlaan 18.5.2014!

Seurakunnan arkiston rippikoululuettelot eivät ole täydellisiä. Henkilöt on merkitty luetteloon siinä seurakunnassa, missä ovat olleet kirjoilla rippikoulun käymisen aikaan. Vuosittain on rippikoululaisia, joiden nimiä ei luettelossa ole, mutta löytyvät rippikuvista tai rippikoulukaverit muistavat heidät. Osa luettelon rippikoululaisista on poistunut keskuudestamme.

Tytöt:

Airi Jussila, Aino Koivuniemi, Kaarina Kiltinen, Hilikka Linjamäki, Anja Perttilä, Tellervo Saari, Arja Sorvari, Tuula Haapaluoma, Sirkka Luoma, Aulikki Kangas-Rautio, Pirkko Kaksonen, Sisko Meklin, Paula Maunuksela, Irma Ranta, Asta Moilanen, Asta Luoto, Eira Salokaski, Pirjo Mörsky, Pirkko Pitkänen, Helena Mieltä, Anja Salo, Reetta Syrjälä, Sirkku Mullola, Seija Kaukonen, Arja Korpela, Marja-Leena Kallistahti, Tuula Rammo, Tuula Taipale, Hilikka Perttu, Liisa Kukila, Pirjo Murto, Raili Niemi, Anja Maunuksela, Raija Pitkänen, Martta Korvola, Leila Västi, Helena Antila, Irmeli Pikkala, Kirsti Alho, Riitta Antila, Hilikka Talso, Anneli Lehto, Kaisu Kallio, Mirja Keko, Leila Frusti, Marja-Liisa Heiska, Soile Korpela, Helvi Filppula, Liisa Rantala, Ulla Rinta-Tuuri, Maija Luoma, Marjut Viitaluoma, Leena Häkki, Vuokko Maunuksela, Anneli Riihimäki, Pirkko Palonperä, Eila Hyyppä, Leena Takala, Erja Suhonen, Tuula Luhtala, Aino Häkäri, Asta Mäenpää, Liisa Silvennoinen, Anita Varo, Tuulikki Salo, Marjatta Ulvinen, Arja-Liisa Mäki-Valtari, Pirjo Maunuksela, Paula Salo, Helinä Ritala, Seija Alanen, Pirkko Pouttu, Ulla Luoma, Tuula Taipale, Riitta Saarela, Maria Knaapi, Ritva Rinta, Aino Vaismaa, Aulikki Ritari, Elsi Ranta, Sirkka Munkki, Mirja Myöhänen, Aila Lehto, Aino Keskinen.

Pojat:

Pentti Valkeala, Tapani Innanen, Raimo Hakala, Taisto Yli-Kiikka, Markku Ritari, Kari Turppa, Eero Hauta, Seppo Penttala, Pauli Saari, Johannes Hyytiäinen, Jussi Perälä, Olavi Saari, Jorma Kujala, Olavi Kivimäki, Raimo Tulimäki, Jaakko Saarenmäki, Lasse Hedman, Seppo Mäki-Valtari, Harri Sorvari, Markku Nikko, Markku Lepistö, Markku Huhtikangas, Seppo Palomäki, Teuvo Koski, Rauli Haapanen, Reijo Rönberg, Markku Annala, Veikko Kuru, Veikko Leskelä, Matti Jaskari, Erkki Mäki, Erkki Mieltä, Markku Hölsö, Aarno Sainio, Seppo Soininen, Kalevi Riihimäki, Reijo Sippola, Markku Taimi, Jorma Lehtonen, Antti Pakkala, Markku Erkkilä, Erkki Koivunen, Kalervo Ranta, Kalervo Karhu, Erkki Orpana, Martti Syrjälä, Matti Jouppi, Veikko Lae, Taisto Koski, Pentti Koski, Hannu Hakala, Jorma Lilius, Paavo Merilinna, Ensio Saari, Matti Tarkkanen, Ossi Hakola, Erkki Västi.

Isonkyrön yrittäjäyhdistys 60 vuotta

Yhdistys perustettiin vuonna 1953, mutta jo sitä ennen tehtiin yrittäjien keskuudessa hyvää yhteistyötä. Yhteisistä toimista kertoo esimerkiksi museoalueen tuulimylly, joka on yrittäjien keräyksen tuloksena siirretty Untamalasta paikoilleen v.1949.

Yhdistysrekisteriin merkittiin järjestö nimellä Isonkyrön Yksityisyrittäjät ry. Ensimmäiseen hallitukseen tulivat valituiksi Aulis Pispala pj. Toivo Suokko, Helle Kalevaara, Yrjö Koskinen, Paavo Kitinoja, Jussi Kahelin ja Arto Ujainen. Samalla kertaan perustettiin yrittäjänäisten kerho, jonka puheenjohtajaksi valittiin Helle Kalevaara sekä johtokunnan jäseniksi Helena Katila, Helmi Nortunen, Tilda Väinölä, Taina Saukko, Toini Keko, Toini Perttilä, Vieno Västi, Aune Saari, Kyllikki Komsu, Raija Ujainen, Aura Nuuja, Sanni Hattunen, Hilka Kujala, Anja Kallio ja Maija Kitinoja.

Yhdistyksen toiminta alkoi varsinkin vilkkaana, joista alkuaikojen suurin voimannäyte lienee ollut 1955 järjestetyt Kyrönmaan messut. Näytteille olivat asettuneet Kyrönmaan pienteollisuutta ja liiketoimintaa harjoittavat yritykset. Onnistuneiden messujen tuloksesta sai alkunsa Isonkyrön yhteiskoulun stipendirahasto. Vielä nykyäänkin rahasto toimii jakaen vuosittain kolmelle yrittäjäperheen ylioppilaalle stipendin. Rahastoa on toki kartutettu vuosien varrella monin lahjoituksin ja tempauksin.

Vuonna 1968 osti yhdistys velan turvin tontin, joka luovutettiin vuokratta Isonkyrön Uimahalliyhdistykselle 50 vuoden ajaksi. Kun Isonkyrön urheilukenttää ryhdyttiin rakentamaan, sen tontti oli vielä osa uimahallin aluetta. Tonttivelka maksettiin pois 1974, jolloin uimahalli siirtyi kunnan omistukseen ja kunta osti tontin yrittäjiltä.

Viisi- ja kuusikymmenlukuilla yrittäjät kokoontuivat yrittäjien luona erilaisten teemojen puitteissa. Oli kirjanpitokursseja, kirjallisuusiltoja, arpajaisia, juhlia, muotinäytöksiä sekä osallistuttiin joulumyyjäisiin.

Yrittäjien kuoro perustettiin 1965. Kuoro sai myöhemmin nimekseen Isonkyrön Sekakuoro.

Vuonna 1971 julkaistiin ensimmäinen Isonkyrön Joulu-lehti, jossa oli jouluaiheisia kertomuksia ja kotipitäjään liittyviä asioita. Toimittajina olivat Annikki Lehtonen, Sameli Harjunpää, Ritva Laukkanen, Tauno Lehtonen ja Arvi Mäkyinen.

Nyt kun lueskelee tuota ensimmäistä lehteä, niin samoissa aiheissa pyörittiin silloin kuin nykyäänkin. Risto Knaapin jutussa alkulauseena on: "Ei löydy varmasti montaakaan sellaista maalais- tai kaupunkikuntaa, joka ei olisi ilmoittautunut

yrittäjäystävällisten joukkoon." Loppulauseessa todetaan: "Parhaassakin tapauksessa voidaan sittenkin tarjota vain edellytyksiä ja mahdollisuuksia, yrittämiseen ja toimintaan tarvitaan joku, joka panee toimeksi."

Takasivun jutussa A-toimittaja sanoo: "No, niin, nyt se on luettu, Isonkyrön Joulu 1971. Joukko mainoksia on vielä lukematta. Niihinkin kannattaa tutustua, niissä esittäytyy erään eteläpohjalaisen pitäjän yritteliäisyys ja vähän laajemminkin puitteissa pohjalainen yrittäjähenki."

Edelleenkin Isonkyrön Joulu-lehti ilmestyy kertoen erityisesti kunkin vuoden merkittävistä tapahtumista. Mainostajat ovat muuttuneet, mutta vielä löytyy tuttuja yritysten nimiä, monissa on sukupolvet tai omistajat vaihtuneet. Mainoksista myös huomaa, että paljon on liikkeitä kadonnut Isokyröläisestä kylämaisemasta.

"Kyröläinen kestää vertailun...joulunakin" ja "Kysy ensin Kyrööstä" olivat iskulauseena 80-luvulla. Ensimmäinen vuoden yrittäjä valittiin samalla vuosikymmenellä ja Ruljanssimarkkinat saivat alkunsa 1985. Markkinoille hankittiin monenmoista vetonaulaa ihmisten iloksi, mm. "Kyröön noita" alias Eila Tuominen ja laskuvarjohyppääjä.

Vuonna 1987 alkoi Kyrönmaan yrittäjäkurssi, johon pääsi kustakin kunnasta neljä yrittäjää. Tiivis kurssi kesti vuoden verran ja sisälsi kirjanpitoa, mainontaa, verotusta, palkkausta jne. Samantyyppinen ISKE-projekti järjestettiin kunnan rahoittamana vuonna 1989 hieman isommalle yrittäjäporukalle.

Vieläkin käytössä olevat torikojut hankittiin v.1989. Repeytyneet katokset ovat kertaalleen uusittu ja rungot hiottu ja maalattu.

Vuonna 1998 tehtiin kunnan yrittäjäilmapiiritutkimus. Palautetta pohdittiin kunnan ja yrittäjien yhteisessä palaverissa.

Yrittäjien kuntoa lähdettiin kohottamaan ja ensimmäinen kynnys oli kuntotesti, jonka seurauksena laitettiin pystyyn yrittäjien kuntopiiri. Tehtyjen kolesterolin- ja verenpainemittausten sekä kävely- ja ergometritestausten jälkeen laadittiin yksilöllinen kunto-ohjelma.

Monenlaisia harrastusmahdollisuuksia kokeiltiin. Pyöräily, juoksu, soutu, ratsastus, nyrkkeily, punttisali, vaellus, karting, suunnistus ja mahtuipa joukkoon kullanhuuhtontareissukin. Myös naapuripitäjien yrittäjiä haastettiin mukaan. Kisaa käytiin lentopallossa, bocciaassa, hiihdossa ja jopa kravatin solmimisessa. Hauskuus oli tärkeintä, mutta silti voitosta käytiin ankaraa väantöä.

Puheenjohtaja Jussi Lehtonen ja sihteeri Ullamaija Tiitinen toivottivat Fennian toimitusjohtaja Antti Kuljukan tervetulleeksi yrittäjyhdistyksen 60-vuotisjuhlaan.

Monena vuonna järjestettiin Vähänkyrön Yrittäjien kanssa lauantaisin allasjumbppaa Isonkyrön Uimahallilla. Sählyä ja lentopalloa harrastettiin talvisin.

Vuonna 1999 järjestettiin Kalliojärvellä yrittäjien yhteinen liikuntatapahtuma ”Ratoopohjan rinki”. Ryhmissä kilpailtiin ilmapallojen puhkomisessa, akan kannossa, puujaloilla kävelyssä ja lopuksi piti hakea kanisteri vedestä keinolla millä hyvänsä. Viimeiseksi vielä kierrettiin kävelyreitit kukin kuntonsa mukaan.

Yksi näyttävä hankinta oli kunnan ja yrittäjien hankkimat yhteiset jouluvalot. Tähtikuviot valaisevat edelleen talvista maisemaa joulukuun ajan.

Yrittäjien tutustumiskierros oman pitäjän yrityksiin alkoi vuonna 2006. Tarkoituksena oli vierailla vuosien aikana mahdollisimman monissa yrityksissä ja näin päästä sisälle sellaisiin paikkoihin, mihin ei normaaliarjessa tule mentyä.

Vappumarkkinat Pohjankyröntalolla lopuivat, joten yrittäjät päättivät elvyttää uudelleen markkinat, tosin paikka vaihtui kunnantalon pihalle. Kuntalaisten ei tarvitse lähteä kaupunkien ruuhkiin vappua juhlistamaan, vaan simaa voi ostaa ja tuttuja tavata lähempänäkin.

Joulunavajaiset olivat aikoinaan kauppiasyrittäjien järjestämä tapahtuma, joka myöhemmin on muuttanut muotoaan ollen Isonkyrön kunnan, seurakunnan, kotiseutuyhdistyksen ja Lions Clubin järjestämä tunnelmallinen tapahtuma Vanhan Kirkon alueella.

Viime vuosien toiminnasta voisi erityisesti mainita esiintymislava-hankkeen. Lavaan tulee tuulen- ja sateensuojaksi seinämät ja pyörien päällä olevana se on helppo siirtää paikasta toiseen. Myös äänentoistolaitteet

kuuluvat hankkeeseen. Lava valmistuu vuoden 2013 aikana. Tukea hankkeeseen saatiin Yhyres-yhdistykseltä.

Isonkyrön Yrittäjät ry juhli pyöreitä vuosiaan Kalliojärvellä 28.9. Puheenjohtaja Jussi Lehtonen toivotti läsnäolijat tervetulleeksi. Juhlapuheen piti isokyröläislähtöinen Fennian toimitusjohtaja Antti Kuljukka. Suomen Yrittäjien tervehdyksen toi myöskin entinen isokyröläinen SY:n varatoimitusjohtaja Anssi Kujala. E-PY:n puheenjohtaja Jyrki Mäkynen, Isonkyrön valtuuston puheenjohtaja Miko Heinilä ja kirkkoherra Artturi Kivineva onnittelivat 60-vuotiasta yhdistystä. Isonkyrön yrityskummi Ari Saukko muisteli omaa yrittäjän alkutaivaltaan ja toivoi voivansa tukea enemmänkin isokyröläisiä yrittäjiä kummin ominaisuudessa.

Juhlissa palkittiin vuoden yrittäjä Antti Romu sekä luovutettiin yrittäjien ansioristejä: timanttiristi Sakari Rintamäelle, kultainen ansioristi Juha Laelle ja hopeinen ansioristi Ullamaija Tiitille.

Lisäksi muistettiin entisiä puheenjohtajia, joita oli paikalla Mauri Keltto, Risto Keltto, Sakari Rintamäki, Jaakko Ujainen ja Pirkko Viljanmaa.

Loppuhauskuutena esiteltiin nykyiset hallituksen jäsenet varsin kummallisessa mutta humoristisessa muodossa. Susanna Yli-Jaskari oli muokannut kustakin luonnekuvauksen musiikin kera. Naurun remahduksista päätellen kuvaukset olivat osuvia.

Yhdistyksen saamalla lahjavaroilla hankittiin Isonkyrön hoivaosastolle kolme televisiota.

Monenlaista toimintaa on Isonkyrön yrittäjillä ollut vuosien varrella. Toivotaan, että sama vireys ja into jatkuisi vielä vuosia eteenpäin. PV

Vaimojen Ääni -lauluryhmä vastasi juhlan musiikillisesta osuudesta. Kuorossa laulavat Jaana Jokinen, Paula Markko ja Terhi Gröhn. Taustamusiikkia soitti Harri Haikonen.

Juhlassa luovutettiin yrittäjien ansioristejä, timanttiristi Sakari Rintamäelle, kultainen ansioristi Juha Laelle ja hopeinen ansioristi Ullamaija Tiitiselle.

Kuvat: Pirkko Viljanmaa

Vieraat vasta tekevät juhlan. Kalliojärvelle kokoontui runsaasti entisiä ja nykyisiä yrittäjiä puolisoineen juhlistamaan 60-vuotiasta yhdistystä.

Entisiä puheenjohtajia muistettiin Tohnin-koruilla. Puheenjohtajista oli paikalla Mauri Keltto, Risto Keltto, Sakari Rintamäki, Jaakko Ujainen ja Pirkko Viljanmaa.

Isonkyrön 1700-luvun markkinat - paikkakunnan suurin vuosittainen tapahtuma

Kesän 2013 Isonkyrön 1700-luvun markkinat jäivät niin osallistujien kuin toimijoiden mieleen monestakin syystä, ei vähiten luonnonvoimien yllättävistä aikaansaannoksista tai ennätysmäisestä vierasmäärästä.

Kesän 2013 Isonkyrön 1700-luvun markkinat jäivät niin osallistujien kuin toimijoiden mieleen monestakin syystä, ei vähiten luonnonvoimien yllättävistä aikaansaannoksista tai ennätysmäisestä vierasmäärästä. Asiakkaat arvostavat tapahtumaa, jossa voivat hankkia upeita käsitöitä suoraan tekijöiltä, myyjät puolestaan valmiiksi rakennettuja kojuja ja paikalle houkuteltua suurta asiakasmäärää. Puhumattakaan markkinapaikasta ja sen tunnelmasta, historia ja hyväntuulinen markkinatunnelma kohtaavat ainutlaatuisessa miljöössä.

9.-11.8. Isonkyrön 1700-luvun markkinat vietti 20-vuotisjuhlia. Isonkyrön 1700-luvun markkinat on huomattu laajemmalti. Taival maamme vanha aika-teemamarkkinoiden Top 3-listalle on ollut vaiheikas, liikkeelle lähdettiin vapaaehtoisvoimin pienestä ja yhteisillä ponnistuksilla ja ideoinneilla on kasvettu nykyisiin mittoihin. Isonkyrön kunta on huomannut tapahtuman PR-arvon, ja ilahduttavissa määrin markkinaviikonloppuna on pitkin kylää tapahtumia ja vaikkapa pihakirppareita, kauppa- ja majoitusliikkeetkin saanevat osansa asiakasvirrasta.

Tänä vuonna markkinoilla vieraili liki 20 000 markkinavierasta ja kojuissa ja teltoissa oli myyjiä yli 150. Koko Isonkyrön kotiseutumuseon alue on

markkinoiden käytössä, yhtään enempää myyntikojua ei mahdu, eikä ole tarvettakaan saada mahtumaan, tästä eteenpäin keskitytään pitämään markkinat korkealaatuisena, uutta esittelevänä ja monipuolisena tapahtumana, unohtamatta aikojen alussa sovittua sääntöä: itsetehty, -kasvatettu tai -jalostettu.

20-vuotisjuhlamarkkinat lähti käyntiin dramaattisesti, perjantain aamuyön tunteina alueella satoi rankasti ja osa kujarakennelmista sortui valtaviin vesimassojen alla. Kiitos ripeän toiminnan ja lukuisten vapaaehtoisten avuliaisuuden markkinat avautui aikataulunmukaisesti. Tapahtunut opetti meille paljon niin yhteishengestä ja nöyryydestä kuin myös rakennustekniikasta. Koko markkinaväki on kiitollinen saamastaan avusta ja tuesta.

Ensi kertaa avoinna ollut perjantain iltatori sai myönteisen vastaanoton, sateisesta säästä huolimatta väkeä oli runsaasti, mikä yllätti positiivisesti kaikki osapuolet. Alun vaikeuksien jälkeen markkinat sai nauttia kauniista ja lämpimistä päivistä, parempaa säästä markkinoille ei olisi kukaan voinut toivoa!

Markkinoilla oli käsityöläisten lisäksi monia esiintyjä. Virpi Auer Robert-nallen kanssa leikitti ja laulatti museon pihamaalla, samassa pihapiirissä

Kyrönmaan 4H-kerho ja MLL:n Isonkyrön osasto järjesti lapsille askartelua ja leikkejä. Vanhan musiikin yhtye Muskotin esittämä kepeä 1700-luvun musiikki ja yllätysvieraina saapuneen L'amusette- tanssiryhmän, vahvistettuna komeilla sotilailta, viehkeät tanssiesitykset toivat kauniin tuulahduksen romanttiselta rokokooajalta. Historiaharrastajien telttaleiri Vanhan kirkon vierustalla ja jyskyvät tykit ja paukkuvat musketit ennakoivat kesän 2014 Napuen taistelun muistoksi järjestettävää näytöstä. Lisäksi markkina-alueella soitteli taitava huilisti-poika Otto, rempseää kansanmusiikkia alueelle toi Oláhos-yhtye ja aikamatkan tulevaisuuteen 1950-luvulle tarjosi 1700-luvun Jazzmies Roope kera ihastuttavan solisti Aliinan ja yhtyeen.

Tänä kesänä markkinaväki pisti iloisena merkille, että yhä useampi markkinavieras käyttää hyväkseen tilaisuuden pukeutua vanhan ajan vaatteisiin, mikä tuo oman sävöksensä markkinatunnelmaan. Kannustamme markkinavieraita rohkeasti leikittelemään pukeutumisella ja eläytymään jatkossakin vanhan ajan tunnelmaan.

8.-10.8. 2014 1700-luvun markkinat on osa "Elämää sodassa ja rauhassa"-tapahtumaviikonloppua, mikä on toinen Napue 300-v. muistovuoden päätapahtumista.

Muun muassa lauantaina 9.8. kirjailija, tutkija Kaari Utrio esitelmöi Vanhassa kirkossa aiheesta "Naiset ja lapset historiamme sodissa".

Koti- ja ulkomaiset historiaharrastajat järjestävät juhlanan ja vaikuttavan näytöksen Napuen taistelun muistoksi lauantaina illansuussa. Näytös kestää n. tunnin. Mukaan toivotaan runsaasti vapaaehtoisia paikkakuntalaisiakin, eri-ikäisiä niin mies- kuin naispuolisia esiintyjä. Osallistuminen ei vaadi muuta panostusta kuin harjoitukset 8.8. ja näytöksen seuraavana päivänä. Ilmoittautua voi osoitteeseen kyselyt@1700-lmarkkinat.net

Näytökseen ei ole pääsymaksua. Yleisön kannattaa varautua korvatulpilla tai kuulosuojaimilla ja lemmikkieläimet on syytä jättää kotiin.

Tervetuloa mukaan, tule esiintymään näytökseen, myymään markkinoille tai vierailemaan tapahtumaan!

www.1700-lmarkkinat.net/fi/

Johanna Talso

Vanhan musiikin yhtye Muskotin esittämä kepeä 1700-luvun musiikki ja yllätysvieraina saapuneen L'amusette-tanssiryhmän, vahvistettuna komeilla sotilailta, viehkeät tanssiesitykset toivat kauniin tuulahduksen romanttiselta rokokooajalta.

RSC, Retail Soft Consulting on Isonkyrön vuoden 2013 yritys

Isonkyrön yrittäjät julkistivat vuoden yrityksen Retail Soft Consulting eli RSC Oy:n 60-vuotisjuhlassaan Kalliojärvellä 28.9.2013. Yrityksen perustajajäsen Antti Romu aloitti maatalousyrittäjänä vuonna 1983, vain 23-vuotiaana. Maatilalla oli lypsykarjaa ja kasvatettiin sokerijuurikasta, jonka viljelyyn tilalla olikin erikoistuttu vuosikymmeniä.

Tietokoneaika tuli maatalouteen 90-luvulla. Antti perehtyi kirjanpito-ohjelmaan ja alkoi kouluttaa muita isäntiä ja emäntiä maatalousohjelmien saloihin.

Hoivapalvelu Paula Romu aloitti toimintansa vuonna 1993. Yritys teki kunnan kanssa yhteistyötä sotainvalidien sopimussiivouksessa. Samalla yritysnimellä alettiin myydä maatalouden kirjanpito- ja viljelysuunnitteluohjelmia ja -kurseja. Tuuralan Tietotuvalla pidettiin koulutuksia. E-P:n TE-keskus järjesti Tietokökkä-projektin, johon osallistuvat saivat

avustusta tietokoneitten hankintaan. Projektin puitteissa Antti kiersi asentamassa osallistujille nettiyhteyksiä. Avustukset ja tietokonekökkä-projekti edistivät suuresti alueen maanviljelijöitten siirtymistä tietokoneaikaan. Viljelysuunnittelu oli pakollista ja liittyi suoraan EU-tukijärjestelmään.

Uusi aluevaltaus

- Vuonna -98 soitti Jyrki Jaatinen ja kysyi, lähdenkö yrittäjänä asentamaan ja kouluttamaan myymäläjärjestelmiä, kertoo Antti. Kysymys oli vaikea, asia oli täysin vieras ja tiesin että ratkaisu vaikuttaa pidemmälle meidän perheessä. Lehmät saivat lähteä.

- Päätin kuitenkin tehdä hypyn tuntemattomaan ja ryhtyä toimeen. Ohjelmistotalo Kuopion Neuvosohjelmisto Oy perehdytti asioihin ja niin lähti hommat pikkujalaa pyörimään.

Vuonna 2000 tuli jälleen suuri muutos. Solteq Oyj osti KNO:n ja samalla loppuivat työt yrittäjänä.

- Työttömäksi ei haluttanut jäädä ja niinpä aloitin elementtiasentajana Jussi Korven yrityksessä. Elementtien asentamista kesti vuoden päivät.

Vuoden 2001 lopulla Jyrki soitti jälleen, että perustetaan nyt se yritys, josta aiemmin oli puhetta. Taaskin hetken mietinnän jälkeen tuli vastattua kyllä. Niin aloitti toimintansa RSC Oy.

- RSC:n toimialaan kuuluu myymäläjärjestelmien kokonaispaketti, joka sisältää koneet, ohjelmat, käyttöönottokoulutukset ja ylläpidon. Vaikka myymmekin teollista tuotetta, meidät koetaan yrityksissä myös rinnallakulkijaksi. Tavoitteena on helpottaa ja tukea asiakkaan toimintaa.

Yritys työllistää tällä hetkellä Antin lisäksi viisi muuta työntekijää. Kun Isonkyrön ja Vähänkyrön kuntien kanssa oli ylläpitosopimukset, oli työntekijöitä yhdeksän. Vuonna 2010 Jyrki jättäytyi pois toiminnasta ja Antti osti hänen osuutensa.

- Vuosien varrella on ollut paljon muutoksia, mutta tulevaisuus näyttää, että töitä riittäisi. Asiakkaita meillä on ympäri maata, niin etteivät yksittäiset tilanteitten muutokset vaikuta ratkaisevasti toimintaan.

- RSC myy tietokoneita oheislaitteineen myös yksityisille. Me myymme tietokoneen oheislaitteineen heti käyttökuntoisena.

- Koko perhe kuuluu yrittäjyyteen, usko Antti. Kolmella lapsella on kaikilla yrittäjämäinen asenne työntekoon, vaikka yrittäjiksi eivät toistaiseksi ole ryhtyneetkään. Ja tietysti kaiken takana on nainen; yhteistä yrittäjyyttä Paulan kanssa on ollut jo 30 vuotta.

Kiitos kuuluu myös hyvälle ja luotettaville työntekijöille. Ilman heidän osaavaa panostustaan olisi yrittäminen paljon rankempaa.

Vapaa-ajan harrastuksiin Antilla kuuluu laulaminen Kyrönmaan Viihdekuorossa ja Kyrönjoen Mieskuorossa sekä toiminta Lions Clubissa. Kunnan vuoksi tulee myös liikuttua, kesäisin pyöräilyä ja talvisin hiihtoa.

Yrittäjä Antti Romun motto: Kaikki miten asiat tekee tulee tuloksena vastaan. PV

Vuoden 2013 yrittäjäpalkinnon Antti ja Paula Romulle luovuttivat puheenjohtaja Jussi Lehtonen ja sihteeri Ullamaija Tiitinen Kalliojärvellä yrittäjien 60-vuotisjuhlassa. kuva: PirkkoViljanmaa

Nuijasodan vaikutuksia Isonkyrön asutukseen

Isonkyrön asuttaminen alkoi jo 1100-luvulla, kirjoitti Armas Luukko Etelä-Pohjanmaan historiassaan. Niin Isonkyrön kuin Etelä-Pohjanmaankin historiallinen asutus on määritelty säilyneiden veroasiakirjojen, maakirjojen ja kymmenysluetteloiden perusteella.

Vuodesta 1567 vuoteen 1608 maakirjat muodostivat yhtenäisen kokonaisuuden, jolloin on mahdollista tutkia, miten vuosina 1596-1597 käyty nuijasota vaikutti asutukseen. Tutkimusalue Korsholman eteläinen voutikunta kattaa suureksi osaksi myöhemmän Etelä-Pohjanmaan.

Tässä esityksessä lähdän siitä, että veroluetteloissa aikoinaan ollut nimi tarkoittaa myös taloa, mikä ei aina ole ollut itsestään selvä asia.

Taloluku ja nokkaluku

Isossakyrössä maakirjan ja kymmenysluettelon taloluku ei paljoa vaihdellut ennen vuotta 1575. Vuonna 1568 maakirjan taloluvun ja kymmenysluettelon taloluvun ero oli vain yksi. Maakirjassa oli 158 taloa ja kymmenysluettelossa 157 taloa.

Erikoista on se, että 1570-luvulla maakirjan ja kymmenysluettelossa taloluku laski huomattavasti mutta eri tavalla. Maakirjan taloluku laski 157 talosta 145 taloon vuodesta 1574 vuoteen 1575. Sen sijaan kymmenysluettelon taloluku laski vuoden 1574 talosta 144 taloon v. 1575 ja edelleen 134 taloon v. 1576. Maakirjan taloluku pysyi tällä tasolla. Kymmenysluettelon taloluku vaihteli seuraavina vuosina.

Juuri nuijasodan alla maakirjassa oli 145 taloa, mutta kymmenysluettelossa oli 132 taloa, mikä oli aikakauden pienin luku. Maakirjan ja kymmenysluettelon taloluvun ero oli 13 taloa tuona vuonna.

Nuijasodan vuosilta 1596 ja 1597 veroluetteloita ei ole säilynyt. Nuijasodan jälkeen v. 1598 maakirjassa oli yhä 145 isokyröläistä taloa kuten ennen sotaakin, mutta kymmenysluettelon taloluku oli laskenut 132 talosta eli 130 taloon. Kuitenkin v. 1599 kymmenysluettelossa oli 133 taloa eli enemmän kuin juuri ennen nuijasotaa.

Maakirjoissa mainittiin tuolloin myös nokkaluku, joka liittyi talon veroa maksavaan väkeen. Tutkimuskauden alussa v. 1569 Isonkyrön taloilla oli 972 nokkaa, mikä on 6,15 nokkaa taloa kohti. Samana vuonna koko voutikunnassa nokkaluku taloa kohti oli 6,43.

Nokkaluku sekä nokkaluku taloa kohti alkoivat sitten laskea jokseenkin tasaisesti, niin, että v. 1575 Isossakyrössä nokkia oli enää 649 eli 4,48 nokkaa taloa kohti. Nokkaluku pysyi yli 400 nokaan aina vuoteen 1590 asti, mutta laski sitten niin, että nuijasodan alla v. 1595 nokkia oli enää 278, mikä on 1,92 nokkaa taloa kohti. Lasku edellisestä vuodesta oli 116 nokkaa. Muualla voutikunnassa nokkaluku taloa kohti oli 2,42 eli selvästi parempi kuin Isossakyrössä.

Nokkaluku jatkoi laskuaan nuijasodan jälkeen. Isonkyrön menetys vuodesta 1595 vuoteen 1598 oli 42 nokkaa, mikä on vähemmän kuin nokkaluvun lasku vuodesta 1594 vuoteen 1595. Nokkia taloa kohti oli 1,63 sodan jälkeen v. 1598. Nokkaluku taloa kohti oli voutikunnassa 2,18 eli yhä parempi kuin Isossakyrössä. Jo vuonna 1599 Isonkyrön nokkaluku oli 320 eli parempi kuin ennen nuijasotaa.

Nuijasota ei siis vaikuttanut Isonkyrön talolukuun ja nokkalukuun välittömästi sodan jälkeen.

Autioituminen ja emännät

Nuijasodan vaikutusta asutukseen voidaan mitata myös autioiden määrällä. Verokirjoissa autioituminen tarkoitti poikkeuksin veronmaksukyvyttöä taloa, ei siis hylättyä taloa välttämättä. Isonkyrön autioituminen alkoi tutkimuskaudella vasta v. 1574, jolloin maakirjan neljä isokyröläistä autioita merkitsivät 2,55 prosentin autioitumista. Voutikunnan taloista autiona oli samana vuonna 2,29 prosenttia taloista.

Juuri ennen nuijasotaa Isossakyrössä oli viisi maakirja-autiota v. 1595, mikä oli 3,45 prosenttia taloista. Voutikunnan taloista 3,69 prosenttia oli autoina.

Nuijasota lisäsi autioitumista melkoisesti maakirjojen mukaan. Isonkyrön autioiden lukumäärä enemmän kuin kolminkertaistui 18 taloon, mikä merkitsi nyt yli 12

prosentin autioitumisastetta. Kuitenkin neljä vuoden 1598 autiotaloista oli ollut autiona myös jo ennen nuijasotaa. Uusia autioita oli siis vain 14. Koko voutikunnan autioitumisprosentti oli sodan jälkeen 6,92 eli puolta pienempi kuin Isossakyrössä.

Kymmenysluetteloissa oli ollut ennen nuijasotaa vain yksi isokyröläinen autoio, v. 1590. Vuonna 1598 autoioita oli kolme, mikä 2,31 prosenttia taloista. Voutikunnan kirkkopitäjien kymmenysluetteloissa 4,10 prosenttia taloista oli autiona v. 1598. Mustasaaren kymmenysluettelo puuttuu tuolta vuodelta.

Nuijasota lisäsi selvästi autoitumista Isossakyrössä, ja se oli pahempaa kuin monin paikoin muualla Etelä-Pohjanmaalla.

Nuijasota lisäsi selvästi autoitumista Isossakyrössä, ja se oli pahempaa kuin monin paikoin muualla Etelä-Pohjanmaalla.

Nuijasodan vaikutusta asutukseen voidaan laskea myös naisten lukumäärällä veroluetteloissa, joissa yleensä talo merkittiin miehen nimiin. Voisi olettaa, että sota-aika lisäisi naisten määrää veroluetteloissa. Maakirja ja kymmenysluettelo antavat erilaisen kuvan emäntien määrästä Isossakyrössä.

Isonkyrön kymmenysluetteloissa oli naisia joka vuonna ennen v. 1595. Vuosina 1576-1585 naisten määrä vaihteli 11 ja 14 välillä. Huippuvuosi oli 1576, jolloin naisia oli kymmenysluettelossa 14, mikä on 9,86 prosenttia ja on tutkimuskauden suurin luku. Koko voutikunnan alueen kymmenysluetteloissa vain 5,91 talonhaltijoista oli naisia.

Maakirjassa isokyröläisiä naisia oli joka vuosi tutkimuskauden aikana. Eniten heitä oli vuosina 1575-1576 ja 1580-1583, jolloin naisten lukumäärä vaihteli

10 ja 12 välillä. Vuoden 1582 maakirjan 12 naista merkitsi sitä, että oli 8,28 prosenttia maakirjaan merkityistä henkilöistä oli naisia. Koko voutikunnan taloista vain 4,31 prosenttia oli tuolloin maakirjassa naisten nimissä.

Voisi siis olettaa, että naisen asema olisi ollut parempi Isossakyrössä tuolloin kuin muualla Etelä-Pohjanmaalla, mutta asia tuskin on niin yksinkertainen.

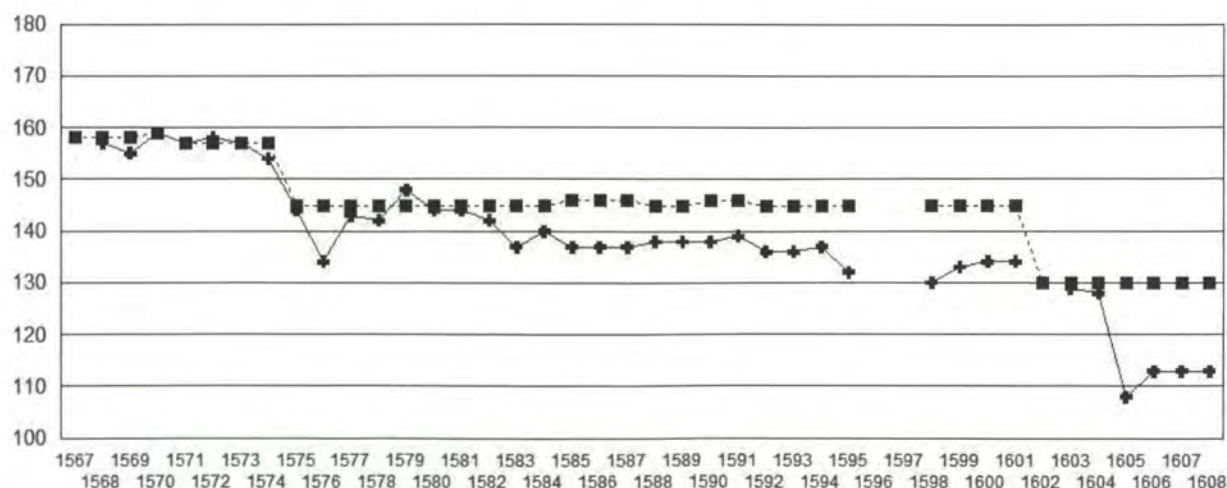
Vuonna 1595 maakirjassa oli kolme isokyröläistä naista. Vain 2,07 prosenttia Isonkyrön taloista oli silloin merkitty naisten nimiin, mutta

kymmenysluetteloissa ei ollut yhtään emäntää. Vuonna 1598 maakirjassa oli samat kolme isokyröläistä emäntää kuin v. 1595. Kymmenysluettelossa ei edelleenkään ollut isokyröläisiä emäntiä. Nuijasota ei siis lisännyt naisleskien määrää Isossakyrössä maakirjan ja kymmenysluettelon mukaan.

Nuijasodan vaurioita Isossakyrössä

Nuijasota ei siis vaikuttanut suoraan Isonkyrön talolukuun, nokkalukuun eikä leskien määrään. Kuitenkin sodassa kuoli isäntiä. Muista lähteistä tiedämme, että isokyröläinen nuijapäällikkö Yrjö Sipinpoika Kontsas mestattiin v. 1596. Vuoden 1598 maakirjan tekijän mielestä hän oli maakirjaan merkitsemisen arvoinen vielä tuona vuonna vaikka oli jo kuollut.

Kyrön kirkkoherra Simo Nurkka teki kymmenysluettelot. Hän näki pappilastaan Yrjö Kontsaan talon paikan Kyrönjoen pohjoisrannalla ja

Isonkyrön taloluku vuosina 1567-1608. Maakirjan taloluku neliöviiva ja kymmenysluettelon taloluku ristiviiva.

vähän kääntämällä katsetaan hän näki Kontsaan mestauspaikan Kontsaansaareella. Hän tiesi, että Kontsas oli mestattu ja kuollut ja haudattu. Silti hän merkitsi kymmenysluetteloon nuijasodan jälkeen viiden vuoden ajan Yrjö Kontsaan nimen vuoteen 1601 asti. Ja kuinka monta muuta nuijasotaan kuollutta kyröläistä miestä hän myös merkitsi veroluetteloihin sodan jälkeen?

Nuijasodan jälkeistä isäntätilannetta voidaan tutkia Isonkyrön isäntäluetteloiden ja vuoden 1627 väenottoluettelon perusteella. Tähän luetteloon oli merkitty kaikkien “asevelvollisuusikäisten” miesten iät talo talolta ja kylä kylältä v. 1627.

Vuoden 1627 väenottoluettelon mukaan Ikolan kylässä oli viisi miestä, joiden ikä oli määrätty. He olivat Komsilan 33-vuotias Hannu Pietarinpoika, Mullon 34-vuotias Sipi Matinpöika, Ikolan 60-vuotias Paavo Pietarinpoika ja Rinta-Ikolan 20-vuotias renki Martti Niilonpoika.

Mullon Sipi Matinpöika oli siis 34-vuotias. Hän oli syntynyt noin v. 1593. Hänet mainittiin ensimmäisen kerran v. 1605. Sipi oli tuolloin 12 vuotta vanha eikä varmasti vielä kynnelle kykenevä isännäksi. Mulloa emännöi varmastikin Marita-leski, joka mainittiin

maakirjoissa vuodesta 1602 asti aina vuoteen 1608 asti. Vasta tuona vuonna sekä maakirja että kymmenysluettelo tunnustivat Sipi Matinpöjan Mullon isännäksi. Hän oli tuolloin 15 vuotta vanha, aika nuori joka tapauksessa ottamaan vastuuta talosta.

Ikolan Komsilan isäntänä oli ollut alaikäinen poika Jaakko Pietarinpoika. Väenottoluettelon mukaan hän oli 33-vuotias, syntynyt siis noin v. 1594. Komsilan Pietari ja Mullon Sipi olivat siis ikätovereita. Mutta Pietari merkittiin kymmenysluettelossa isännäksi nuorempana v. 1603, jo yhdeksän vanhana.

Ääritapaus voisi kuitenkin olla Ulvilan kylän Ulvisen talon Pentti Matinpöika, joka oli merkitty isännäksi jo v. 1600. Jos hän oli se sama Ulvisen talon isäntä Pentti Matinpöika, joka v. 1627 väenottoluettelossa oli 34-vuotias, niin hän oli syntynyt noin v. 1593, ja miehestä, sanaa silti käyttäkseni, oli tullut isäntä seitsemän vuoden vanhana.

Ilmeisesti suuri osa nuijasodan jälkeisistä uusista isännistä veroluetteloidissa oli alaikäisiä. Sodassa oli kuollut isäntämiehiä, mutta taloja ei merkitty ratkaisevasti enemmän nuijasodan jälkeen naisten

nimiin. Aikakaudelle oli siis ominaista, että talo oli joko kuolleen isännän tai kynnelle kykenemättömän pojan nimissä kuin pätevän emännän.

Sodan jälkeen katovuosi

Etelä-Pohjanmaata koetteli vuonna 1601 katovuosi, joka oli niin paha, ettei vuoden 1602 kymmenysluetteloa voitu laatia. Isonkyrön taloluku oli maakirjoissa samat 145 vuoteen 1601 asti. Katovuoden jälkeen taloluku oli enää 130, menetys oli nyt 15 taloa. Tällä tasolla Isonkyrön taloluku pysyi maakirjoissa tutkimuskauden loppuun asti.

Kymmenysluettelon taloluku oli jo osoittanut toipumisen merkkejä. Jo v. 1600 kymmenysluettelon taloluku oli kaksi taloa vuoden 1595 tason yllä. Taloluku nousi jopa 134 taloon v. 1601. Katovuoden takia taloluku laski niin, että v. 1602 se oli 129. Kaikkien aikojen matalin mitattu Isonkyrön taloluku saatiin v. 1605, jolloin vain 108 isokyröläistä taloa maksoi kymmenysveroa. Jo seuraavana vuonna taloluku oli 113, ja tällä talolla se pysyi tutkimuskauden loppuun asti vuoteen 1608. Maakirjan taloluku oli tuolloin siis 130. Ero on siis suuri.

Isonkyrön nokkaluku oli v. 1599 kasvanut suuremmaksi kuin mitä se oli ollut juuri ennen nuijasotaa. Nokkalukukin taloa kohti oli 2,21. Mutta jo ennen katovuotta v. 1600 nokkaluku alkoi jälleen laskea. Vuonna 1605 Isossakyrössä oli kaikkien aikojen huonoin mitattu nokkaluku eli 198 nokkaa, mikä on 1,52 nokkaa taloa kohti.

Seuraavina vuosina tilanne parani. Tutkimuskauden lopussa v. 1608 nokkia oli 264, mikä on 2,03 nokkaa taloa kohti. Tämäkin oli huonompi kuin koskaan ennen nuijasotaa. Se on silti parempi kuin koko voutikunnassa, jonka nokkaluku taloa kohti oli 1,63.

Nuijasodan jälkeen autioiden määrä nousi yhä. Jo v. 1599, jolloin 24 isokyröläistä taloa oli autiona maakirjassa. Se oli 16,55 prosenttia kaikista taloista. Katovuoden jälkeen autioituminen saavutti huippunsa v. 1603, jolloin maakirjassa oli 39 autiota, eli 30 prosenttia Isonkyrön taloista ei kyennyt veronmaksuun. Tutkimuskauden loppua kohti autioituminen väheni niin, että v. 1608 autioita oli kolme, se on 2,31 prosenttia taloista.

Vuoden 1601 katovuoden vaikutus Isonkyrön asutukseen oli voimakkaampi kuin nuijasodan.

Myös kymmenysluetteloissa autioiden määrä lisääntyi. Katovuoden jälkeen v. 1604 Isonkyrön 128 kymmenysluetteloon merkitystä talosta 18 oli autiona, mikä on 14,06 prosenttia. Tämän jälkeen autioituminen väheni niin, ettei enää vuosina 1607 ja 1608 kymmenysluettelossa ollut isokyröläisiä autioita. On syytä silti huomata, että kymmenysluettelon taloluku oli laskenut kymmenen vuoden aikana 130 talosta 113 taloon.

Naisten määrä maakirjoissa tutkimuskauden lopussa vaihteli 8-9 välillä maakirjoissa, mikä oli enemmän kuin juuri ennen nuijasotaa. Naisten osuus ei nyt 1600-luvun alussa kuitenkaan noussut niin korkealle, kuin mitä se oli ollut parhaimmillaan 1570- ja 1580-luvuilla. Vuonna 1608 maakirjassa oli yhdeksän isokyröläistä emäntää. Heidän nimissään oli 6,92 prosenttia taloista. Koko voutikunnan maakirjoissa vain 3,70 prosenttia taloista oli naisten nimissä.

Tutkimuskauden loppuvuosina naisten määrä vaihteli neljän ja kuuden välillä kymmenysluetteloissa. Vuonna 1608 neljä isokyröläistä taloa oli naisten nimissä, mikä on 3,54 prosenttia.

Vuoden 1601 katovuoden vaikutus Isonkyrön asutukseen oli voimakkaampi kuin nuijasodan. Mutta katovuosi löi lyötyjä, se pahensi nuijasodan aiheuttamia vahinkoja ja teki osasta lopullisia.

Ilpo Lagerstedt

Seljänkankaan kansakoulu

Kansan kuvalehdelle kirjoittanut Niilo Liakka 1931

Isonkyrön Seljänkankaan kansakoulu viettää helmikuun 7. p:nä 100-vuotisjuhlaansa. Tämä koulu jatkaa näet Orisbergin ruukilla v.1831 alkaneen vuoro-opetuskoulun toimintaa. Näin ollen mainittu koulu voi laskea ikänsä pian kolmekymmentä vuotta pitemmäksi kuin lähinnä sitä iässä olevat Etelä-Pohjanmaan maaseudun kansakoulut, Vähänkyrön (1859) ja Ilmajoen (1860).

Orisbergin toimeikas isäntä kapteeni Lars Magnus Björkman (sittemmin aateloituna Björkenheim ja vuorineuvoksen arvonimen saanut) muodosti asianomaisella luvalla ruukkinsa aluskuntinensa erinäiseksi seurakunnaksi, jolla oli oma kirkko, pappila ja pappi. Saarnaajan virkatoimeen kuului myös seurakuntalaisten lasten opettaminen, jota varten pappilarakennukseen oli sijoitettu koulusali.

Tämä tehtaanisännän toimenpide on varsin huomattava kansansivistykseltä kannalta. Kun koulu aluperin suunniteltiin järjestettäväksi englantilaisen esikuvan mukaan vuoro-opetuskouluksi, niin näyttää heräte sen perustamiseen lähteneen Turusta. Siellä oli rikasaloitteinen apteekkari Juhana Julin (sittemmin ruukinomistaja aateloitu von Julin) perustanut muutamaa vuotta varemmin vuoro-opetuskoulun, arvattavasti Englannista saamansa sysäyksen johdosta. Orisbergissä ei ollut odotettavissa ylön suurta oppilasmäärää luokalle, olletikin kun koulu oli kaksikielinen, josta toinen puoli viikosta omistettiin suomalaisille, toinen ruotsalaisille lapsille. Pastori olisi kyllä epäilemättä ehtinyt antaa opetusta välittömästikin. Arvatenkin oli englantilaisen Lancasterin rohkea julistus köyhien suurelle joukolla tarkoitettun opetusjärjestelmänsä puolesta vaikuttanut suomalaisiin teollisuusmiehiin, joilla meidän kansan vähävaraisuus oli hyvin tuttu. "Jumala on pannut pasuunan minun käteeni ja nyt se on kuuluva kaikkiin maihin. Britannian köyhät, Euroopan köyhät, koko maailman köyhät saavat nyt opetusta." Näin rohkeasti englantilainen kveekkari, muutoin ujona ja vaatimattomana pidetty mies, oli kirjoittanut uuden aatteensa mainostamiseksi.

Orisbergin koulu alkoi omassa sievässä talossansa toimintansa 7. helmikuuta 1831, jolloin siihen otettiin 7 oppilasta. Tuomiokapitulin vahvistamien sääntöjen mukaan koulun tarkoituksena oli valmistaa Orisbergin ruukkiseurakunnan lapsille tilaisuutta maksuttomaan lukutaidon, kirjoitustaidon sekä muiden heidän säädyllensä ja ammatillensa tarpeellisten oppiaineiden oppimiseen. Opetusta on johtava ruukinsaarnaaja, jonka kutsui virkaan ruukinomistaja, mutta Turun

tuomiokapituli virkavastuukirjalla virkaan asetti ja vahvisti. Opetusaineina koulussa tulivat olemaan äidinkielen sisäluku, kristinoppi, raamatunhistoria, kirjoitus, laskento sekä kaikkein pääasiallisemmat kohdat Suomen historiaa ja maantietoa.

Mikäli oppilasmäärä sitä vaati, oli vuoro-opetusjärjestelmää koulussa käytettävä. Oppilaksi otetaan poikia ja tyttöjä, edellisiä 6 - 12, jälkimmäisiä 6 - 10 vuoden iässä, eikä 14 vuotta vanhempia poikia, enempää kuin 12 vuotta vanhempia tyttöjä saanut koulussa pitää. Osaston ohjaaja eli monitööri oli ehdottomasti valittava pojista, paitsi jos oppilaita oli niin paljon, että tytöt voivat muodostaa oman osastonsa, missä tapauksessa he saivat monitöörin omasta joukostansa. Opettajan tuli omalla opillansa ja elämällensä elähdyttää oppilassansa totista jumalanpelkoa ja edistää heidän kasvamistansa tiedoissa ja hyveissä. Nuorison kohtelussa hänen tuli aina rakastaa järjestystä ja oikeutta. Oppilaiden velvollisuutena oli noudattaa kaikessa käytöksessään siveyttä ja siivollisuutta, kuuliaisuutta, järjestystä ja hiljaisuutta, ahkeruutta, siisteyttä ja puhtautta sekä keskinäistä ystävyyttä ja yksimielisyyttä. Ilman ojennusta ei ollut jätettävä ketään, joka jossain muodossa rikkoi noita määräyksiä vastaan. Rangaistukset oli hairahduksen laadun sekä hairahtuneen luonteen, sukupuolen ja iän mukaan sovellettava asteittain lempeämmistä vakavampiin ja raskaimpiin.

Eri rangaistulajeja oli: häpeäloukossa seisominen, opetustuntien välisen 10 min. loman menettäminen, arestia kork. 3 tuntia ja vihdoin kuritusta "tavallisilla kouluvitsoilla". Jos oppilas oli niin itsepintainen ja jäykkä, ettei ottanut ojentuaksensa, tai oli koululle pahennukseksi tai havaittiin kovin kankeoppivaksi ja haluttomaksi, niin hänet voitiin koulusta eroittaa. Ahkeran ja siivon oppilaan tuli sitä vastoin saada soveliasta kehoitusta ja huomiota opettajan mielisuosion ilmoittamisella, siirtämisellä korkeammalle paikalle, julkisella kiitoksella tutkinrossa tai palkinnoilla, mitä ruukin omistaja ehkä suvaitsi antaa. Isonkyrön kirkkoherra oli oleva koulun lähin tarkastaja.

Isänmaan historian opetus kouluissa otettiin käytäntöön vasta vasta v:sta 1847, mutta harvat oppilaat sitä näkyivät lukeneen. Kirjoitusta alettiin harjoitella "hiekkapöydässä", jossa oli ohut kerros hiekkaa, mihin kirjaimet piirrettiin. Sitten siirryttiin kivitauluun ja edistyneimmät voivat jo toisella lukukaudella päästä kirjoittamaan paperille, opettelemaan kauno- ja

oikeinkirjoitusta. Laskennossa harjoitettiin kokonaisilla luvuilla laskemista, vikkelimät oppivat murtoluvutkin. Jotkut vanhemmat eivät toivoneet lapsillensa kirjoitusta opetettavan. Mutta oli koulussa niitäkin, jotka oppivat vain kirjoitusta. Ne olivat enimmäkseen herrasväen lapsia. Parhaita tuloksia koulun opetuksesta on seuraava oppilaan todistus 1840-luvulta: lukee sisältä hyvin, osaa ulkoa koko katkismuksen, koko raamatunhistorian, laskentaa murtolukuihin, kirjoitusta, Suomen historiaa ja maantietoa.

Palkinnoksi annettiin joskus rahaa, usein esineitä, lyijykyniä, kynäveitsiä ja kirjoja. Suomalaisia palkintokirjoja mainitaan: Luonnonkirja, Setä Tuomon tupa, Kertoelmia koirista, Suomenmaan pedot.

Oppilasmäärä vaihteli 20 - 30 lukuvuodessa, yleensä poikia enemmän kuin tyttöjä. Ensi kymmeninä olivat ruotsinkieliset oppilaat enemmistönä, mutta 1860-luvun alkupuolella suhde muuttui päinvastaiseksi, kunnes ruotsinkieliset oppilaat kokonaan loppuivat.

Ruukin seurakunta lakkautettiin 1869, vuorineuvos Björkenheimin kuoltua, mutta ruukin omistajat, viimeksi neljännesvuosisadan ajan maanviljelysneuvos Edw. Björkenheim, ylläpitivät koulua v:teen 1909 asti, saaden

siihen valtion apua. Mainitusta vuodesta alkaen Orisbergin koulu on kuulunut Isonkyrön kunnan kansakoululaitokseen, Seljänkankaan piirin kouluna, jolle on rakennettu ajanmukainen koulutalo.

Orisbergin ensimmäisenä opettajana oli pastori Frans Mikael Toppelius, runoilija Sakari T:n serkku. Pastori Herman Malmerg, kuuluisan herännäissaarnaajan veli, vaikka ei uskonveli, oli hänen seuraajansa. Kolmas opettaja Birger Wegelius toimi täällä 15 vuotta ilmeisesti hyvällä menestyksellä. Hänen veljensä August Wegelius oli viimeinen ruukin saarnaaja-opettaja. Myöhemmistä opettajista Charlotta Alcenius ja Eufrosyne Novodrovsky ovat kauan toimineet Orisbergin koulun opettajina.

Tämän koulun vaikutus ei rajoittunut vain oman pienen seurakunnan lapsiin, jotka siinä epäilemättä saivat parempaa valmistusta elämään, kuin melkein missään muualla Suomen maaseudun lapsille oli tarjolla. Orisbergin koulusta saivat herätystä ja esikuvaakin seuraavat Etelä-Pohjanmaan kansakoulut, kun niitä miespolven ikää myöhemmin alettiin perustamaan. Seljänkankaan koulun 100-vuotisjuhalla on siis kylläkin huomattava merkityksensä kansan sivistyksen historiassa.

- Koulun toiminta loppui vuosien 1968-1969 vaihteessa, muistelee Timo Saranpää. Kävin ensimmäisen luokan Seljänkankaan koulua, jonka jälkeen siirryimme Orismalan kouluun.

Kuva: Timo Saranpää

Muistelmia

Inkerin Marista

Inkerin Mari

Maria Lavrinova (Laurinova) 9.1.1883-
23.9.1967

Maria Lavrinova os. Koukku syntyi Tuutarin seurakunnassa Inkerin maalla tammikuun yhdeksäntenä päivänä vuonna 1883. Tuutari sijaitsi 25 km Pietarista lounaaseen. 23-vuotiaana Mari toimi kenraalin vaimon kotiompelijana ja 3-vuotiaan tyttären ”perään katsojana” Ukrainassa ja talvet Pietarissa. Ennen vallankumousta, vuosina 1914-1916, hän toimi ranskalais-venäläisen ruhtinaan perheessä ompelijana.

Vuonna 1928 Mari meni naimisiin venäläisen miehen kanssa. Hänen miehensä vangittiin yöllä syyskuun 11. päivänä vuonna 1937 ja 30. päivänä marraskuuta mies vietiin Siperiaan. Mari teki miehensä vapauttamiseksi anomuksen Kalinille. Anomukseen ei tullut vastausta. Vuonna 1938 toukokuussa lähti Mari Siperiaan katsomaan miestään. Postileiman mukaan matka kesti 15 vuorokautta ja perillä hänet vietiin pimeään, metsässä sijaitsevaan sairaalaan, jossa kolmannelatoista ”lafuntilla” hän tapasi miehensä ja tunsu hänet vain äänestä.

Toisen matkan Siperiaan Mari teki vuonna 1939. Tällöin hänen miehensä oli niin heikko, että Mari arveli ettei hän ehtisi todennäköisesti kotiinsa saakka, ennen kuin hänen miehensä olisi jo muuttanut kirkkauteen. Marin matkoihin Siperiaan sisältyy paljon uskomattomia asioita: milloin pimeässä rautatietä kulki susilauman saattelmana, milloin yöpymisiä epäinhimillisissä oloissa radan varrella.

Vuonna 1941 Mari vietiin inkeriläisten mukana Viroon, siellä kului vuosi. Tuntien sydämessään, että hänen miehensä oli kuollut, Mari pyrki Suomeen. Vuonna 1932 Suomen valtio toi Marin ja muita inkeriläisiä Suomeen, Hankoon ja sieltä Tampereelle, jossa heitä oli 450 inkeriläistä leirillä 9 viikkoa.

Tampereelta Mari tuli Isoonkyröön, Orismalaan. Inkeriläisten pakkomuuttoon Neuvostoliittoon Mari ei ”suostunut” ja hänet jätettiin rauhaan. Hän asui useissa eri paikoissa Isossakyrössä, mm. Laurolassa kahdessa paikassa, Napuessa, Taipaleella ja lyhyen loppuajan vanhainkodilla, jossa hän pääsi toivomaansa lepoon, perille kirkkauteen.

Mari kertoi miten Inkerinmaallakin sosialismissa sanottiin ja se vei monet mukanaan, nimittäin että ”Me vanhat säremme ja uudet rakennamme” ja että kirkot Inkerissä suljettiin vuosina 1926 ja 1927.

Marin elämään mahtui paljon: Tsaarin ajan loisto ja Stalinin vainot sekä Suomen rauhaisat olot. Yksin maailmassa, mutta ei yksin. Hänellä oli jatkuva huoli ihmisten välinpitämättömyydestä Jumalan valtakunnan leviämisestä lähelle ja kauas. Mari oli hyvin tietoinen maanmiehensä, inkeriläisen Martti Rautasen työstä Ambomaalla. Kerran, kun Mari asui Napuessa, ihmetteli hän kyläläisten töihin menoa, eikä huomannut lainkaan, että oli lukenut koko yön Suomen Lähetyseuran historiaa ja siinä Martti Rautasen vaihteita.

Marille oli ensiarvoisen tärkeä asia, että hänen silmänsä leikattiin Helsingin Silmäkllinikalla ja Mari näki jälleen lukea. Tästä Marin Helsingin matkasta on oma tarinansa: Mari lähti Helsinkiin Raamattuopiston Hengellisen elämän syventymispäiville. Siellä ollessaan hän kävi Silmäkllinikalla, odotti aikansa ja lopuksi tiedusteli voisiko hän päästä lääkärin vastaanotolle, jolloin lasikaapissa oleva tyttö sanoi hänelle, ettei teitä täällä hoideta koska olette Pohjanmaalta. Ohikulkeva

nuori lääkäri kuuli Marin vastauksen ”Ei minua tarvitse kanslistin katsoakaan, vaan lääkärin”. Ja hän jatkoi olevansa yksin maailmassa kuin taivaan lintu. Lääkäri heltyi ja otti Marin heti tarkastukseen ja muutaman viikon kuluttua tuli Marille kutsu Helsingin Silmälinikalle.

Kyrönjoen yli Mari tuli ennen silmäleikkausta jäälautalla. Hän ei nähnyt, että Akkain silta oli purettu. Joen eteläpuolella olevasta Itikan autosta nähtiin musta mytty jäällä. He pidättivät auton ja juoksivat rantaan löytäen läpimärän mummon kädet ristissä sanovan ”Sinun kätesi ei ole lyhyt auttamaan”. Mari vietiin Säilän kauppaan ”hoitoon”.

Marin elämässä oli auttavia käsiä, kuulevia korvia, näkeviä silmiä ja ennen kaikkea Jumalan läsnäolo. Napuessa asuessaan kävi melkein päivittäin Lyyli Somppi Maria katsomassa, Lyyli vie vedet ja kauppaostokset ja lopuksi rukoili Marin kanssa. Itse sain Marilta paljon rakkautta ja meillä oli molemminpuolinen kunnioitus.

Kun Mari vietti viimeiset elinviikkonsa Vanhainkodilla, oli hänellä oma huone. Hänen fyysinen kuntonsa oli kohtalainen, mutta muistihäiriöt aiheuttivat siinä määrin huolta, että Mari taipui hoidettavaksi. Elettiin syyskuuta 1967, kun Mari pyysi viikon lopulla

Herran Pyhän Ehtoollisen. Hän sanoi viikkovapaalle lähtevälle työntekijälle, että minä lähden sillä aikaa kirkkauteen. Ja josko hän toisi kukan hänen arkulleen. Lauantai koitti, Mari peseytyi ja pani päälleen puhtaan esiliinan ja eilinen Herran Pyhä Ehtoollinen sydämessään asetui vuoteelleen ja nukkui pois.

Marin siunaustilaisuus muodostui mieliinpainuvaksi kristityn kotiin pääsyksi. Marin arkku oli kukilla koristettuna siunauskappelissa, kun kirkkoherra Maunula tuli sisään. Hän tunsi Marin ja tiesi hänen elämänvaiheensa. Kirkkoherra liikuttui nähdessään kappelin täynnä väkeä kukkakimput käsissään ja peitti omat kasvonsa salatakseen liikutuksensa. Siunauspuheensa hän aloitti sanoilla ”Mutta vanhurskaan polku on kuin aamurusko, joka kirkastuu kirkastumistaan sydänpäivään saakka” (Sananl.4:18). Heleänä kaikui kappelissa Marin virsi ”Me riemuiten nyt ylistämme vain rakkautta Jeesuksen. Hän kuoli meidän puolestamme ja kantoi synnit maailman”(nykyisessä virsikirjassa virsi 336). Tätä muistelllessani kuulen Äitini kirkkaan äänen vieressäni ja penkkirivin päässä, niin ikään Marin ystävän, opettaja Aune Saarikon veisaavan koko olemuksellaan ylistystä Herralle.

Me Marin tunteneet emme häntä koskaan unohda.

Pirkko Pakkala

Kivikaudelta isoon vihaan

– Kyrönmaan muinaisjäänöksiä ja niiden esittelyä

Kaikkien tuntema Napuen taistelupaikka oli kymmeniä metrejä veden alla ja aallot velloivat lähes koko Kyrönmaan alueella tuhansia vuosia sitten, kun ensimmäiset ihmiset asettuivat näille seuduille.

Viime vuosina tehdyissä arkeologisissa inventoinneissa Kyrönmaan alueelta on löydetty mm. ensimmäiset kivikautiset asumuspainanteet eli talonpohjat. Viitteitä kivikautisesta asutuksesta on aiemminkin ollut, mutta vastaavia kohteita ei ole ennen täältä tunnettu. Talonpohjilla on ikää noin 7000–5000 vuotta. Uusien tutkimusten takana on Merenkurkun metsien kulttuuriperinnön suojelua kehittävä yhteistyöhanke SKAIK (Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen), joka kuuluu EU:n Botnia Atlantica -ohjelmaan.

SKAIK-projekti

Kyseessä on kolmivuotinen (2011–13) yhteistyöprojekti Ruotsin kanssa. Suomessa hankkeesta vastaavat Museovirasto ja Suomen Metsäkeskus, Ruotsissa Västerbottenin Museo Uumajasta ja Skogsstyrelsen.

Projektin tärkeimpänä tavoitteena on vähentää metsätalouden muinaisjäänöksille aiheuttamia vahinkoja. Hankkeen Suomen kohdealueeksi on valittu Kyrönmaa, koska alueella on runsaasti muinaisjäänöksiä ja niitä on myös vaurioitunut metsänkäsitelyssä. Hankkeessa tarjotaan koulutusta metsäalan toimijoille ja oppilaitoksille sekä välitetään muinaisjäänöksiä ja metsänhoitoa koskevaa tietoa metsänomistajille.

Suuri osa Kyrönmaan muinaisjäänöksistä ja kulttuurikohteista sijaitsevat nykyisissä talousmetsissä. Projektissa luodaan yhteistyössä metsäalan ammattilaisten kanssa metsätalouden tarpeisiin soveltuvia menettelytapoja ja käytäntöjä, jotta kohteet voidaan ottaa mahdollisimman hyvin huomioon metsien käytössä ja hoidossa.

Metsien arkeologista kulttuuriperintöä esitellään valikoituja muinais-jäänöksiä kunnostamalla, esittelemällä niitä opastein maastossa ja www-sivuilla. Käyntikohteiksi on valittu muinaisjäänöksiä, jotka ovat helposti saavutettavia tai sijoittuvat jo valmiin kulttuuri- ja luontoreitin varteen. Kohteiden saavutettavuuden ja hoidon jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että ne voidaan

linkittää seudulla jo entuudestaan toimivaan virkistys- ja matkailukäyttöön.

Uudet käyntikohteet Kyrönmaalla

Kohteiksi on valittu yhdeksän hienoa muinaisjäänöstä helposti saavutettavilta paikoilta, osa kohteista on vaellusreittien varressa. Muinaisjäänökset edustavat läpileikkausta Kyrönmaan alueen historiasta kivikaudelta historialliseen aikaan. Mukana on mm. kivikautisia talonpohjia, pronssi- ja rautakautisia hautaröykkiöitä ja Isonvihan aikainen pakosauna. Syksyn 2013 aikana kohteet on kunnostettu käyntikuntoon.

Kunnostustoimenpiteisiin on kuulunut puuston raivausta, polkujen merkintää, kulkua helpottavien portaiden ja siltojen tekoa sekä opasviittojen ja kylttien pystyttämistä. Kohteissa olevien opastaulujen teksti on suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Kohteet on siis jo kunnostettu, mutta niihin liittyvä internet-sivusto www.muinaispolut.fi päivitetään vasta vuoden 2014 alussa ja samoin esite valmistuu vasta ensi vuoden puolella. Kohteiden varsinainen avajaisilaisuus pidetään keväällä 2014, mutta kohteissa voi tietenkin vierailla jo ennen tätä.

Isonkyrön Leväluhdan arvoitus ja vähän muutakin

Isossakyrössä käyntikohteiksi on kunnostettu kolme kohdetta: Tuomaanmäen pronssikautinen hauta- raunioalue, Leväluhdan uhrilähde ja Laurinlakson pakosauna.

Mainituista kohteista kuuluisin on Leväluhta, joka herätti huomiota jo 1800-luvulla. Leväluhdan lähteestä ja sen ympäristöstä löytyneet ihmisluut ja korut ovat kiinnostaneet tutkijoita pitkään, mutta lähteen arvoitus on vieläkin lopullisesti ratkaisematta. Nykyisen tiedon mukaan lähteen paikalla onkin ollut rautakaudella järvi tai lampi, johon on haudattu ihmisiä, kyseessä ei siis olisikaan uhrilähde vaan hautapaikka. Hautauksia on tehty myös huomattavasti pitemmän ajanjakson kuluessa kuin aiemmin luultiin, nykyisen tiedon mukaan noin 300–750 jKr.

Isossakyrössä käyntikohteiksi on kunnostettu kolme kohdetta: Tuomaanmäen pronssikautinen hauta-raunioalue, Leväluhdan uhrilähde ja Laurinlakson pakosauna

SKAIK-projektin ohjausryhmä tutustumassa Vähänkyrön Ristimäen hautaröykkiön kunnostukseen.

Leväluhta kiehtoo tutkijoita edelleen ja parhaillaan on käynnissä Helsingin yliopiston monitieteellinen tutkimusprojekti, jossa löytöjä ja alueen ympäristöä tutkitaan uusien menetelmin.

Tuomaanmäen pronssikautinen (1500–500 eKr) hautaraunioalue sijaitsee kauniissa ympäristössä ja alueella on useita hautaröykkiöitä. Yhdessä röykkiöistä on vielä nähtävissä kivistä tehty arkkurakenne, johon vainaja on aikoinaan haudattu. Valitettavasti hauta on vuosisatojen saatossa ryöstetty. Kohde sopii hyvin vaikka päiväretkikohteeksi, sillä sinne on pieni matka patikointia ja perillä on laavu ja makkaranpaistopaikka.

Laurinlakson pakosauna eli piilopirtti edustaa Kyrönmaan alueelle tärkeätä historian jaksoa, Isoavihaa (1713–21). Kohteen löysi paikallinen historian harrastaja Kalervo Mielty historiallisten karttojen avulla ja rakennuksen kivijalka on erittäin hyvin säilynyt. Kohteeseen liittyy myös erittäin kiehtova, mutta myös julma, tarina saunalle vainoajia paenneesta naisesta ja piista.

Vähänkyrön venehautaus ja rikas rautakausi

Vähässäkyrössä on kunnostettu kaksi kohdetta: Kaavontönkkä ja Ristimäki.

Vähänkyrön keskustan lähellä ja aivan Kyrönjoen tuntumassa sijaitseva Kaavontönkkä on yksi Pohjanmaan tärkeimpiä rautakautisia kohteita. Tönkän päällä on sijainnut rautakautinen hautaröykkiö, joka on ajoitettu 400–500-luvuille jKr. Aivan tämän vieressä on säilynyt merkkejä myöhemmistä haudauksesta ns. polttokenttäkalmistosta, josta löytyneet veneen niitit, korut ja hevosen kuolaimet ovat merkinä siitä, että paikalle on haudattu muinainen mahtihenkilö. Vainaja on poltettu veneessä, täysin puettuna korujensa kanssa, mukana on ilmeisesti ollut myös hevonen. Löydöissä on myös useita karhunkynsiä, joka viittaa siihen, että vainaja oli kääritty karhunaljaan. Tämä hautaus on aivan äskettäin saatu ajoitettua viikinkiajalle (800–1050 jKr).

Myös Ristimäessä sijaitsee hautaröykkiö, se on ajoitettu 600-luvulle jKr. Kohde on kunnostettu niin, että sen viereen pääsevät liikuntaesteisetkin. Röykkiö on yksi

harvoja säilyneitä Perkiön alueella, joka on ollut hyvin vaurasta aluetta noin 400–800 jKr. Aiemmissä tutkimuksissa Kirstinmäen ja Mahlaistentönkän löydöt on todettu poikkeuksellisen runsaiksi ja kaiken huippuna on Pääkköönmäeltä löytynyt roomalaisaikainen pronssinen viinikauha, joka on tehty Capuassa Etelä-Italiassa 100-luvulla jKr. Kauha todistaa merkittävistä Euroopan laajuisista kauppaverkostoista, joissa Kyrönmaakin oli mukana puolitoista tuhatta vuotta sitten.

Monen ikäistä käyntikohdetta Laihialla

Laihian muinaisjäännösten määrä on huomattavan suuri, kunnasta tunnetaan yli 300 kohdetta.

Näistä valikoitui käyntikohteiksi lopulta neljä: Tuossaaren kivikautiset asumuspainanteet, Jätinhaudanmaan pronssikautiset hautaröykkiöt, Viirikallion varhaismetallikautinen hautalatomus ja asuinpaikka sekä Huumuksenmäen komea rautakautinen hautaröykkiö.

Kuten alussa mainittiin, Kyrönmaalta ei ennen SKAIK-inventointia tunnettu kivikautisia asumuspainanteita. Nyt niitä tunnetaan jo yli 80!

Arkeologien apuna painanteiden löytämisessä on ollut Maanmittauslaitokselta saatava ilmalaserkeilausaineisto, jonka avulla mahdollisia kohteita voidaan ”kaukokartoittaa” jo tietokoneruudulla.

Asumuspainanteista valittiin käyntikohteeksi Laihian eteläosassa Teerivuorentien tuntumassa oleva Tuossaari-niminen kohde. Mäntykankaalla on nähtävissä lukuisia matalia painanteita, joiden läpimitta on muutamia metrejä. Nykyisin alue on noin 60 metriä merenpinnan yläpuolella, mutta noin 6000 vuotta sitten paikkaa asuttivat meren rannalla eläneet metsästäjä-keräilijät.

Jätinhaudanmaan pronssikautiset (1500–500 eKr) hautaröykkiöt ovat Suomen kuuluisimpia lajissaan. Täällä tehtiin myös ensimmäiset tieteelliset arkeologiset kaivaukset vuonna 1869. Haudoista on löytynyt mm. pronssinen partaveitsi, joka on hyvin tyypillinen löytö samanaikaisissa skandinaavisissa päällikön haudoissa.

Projektin pohjoismainen inventointiryhmä seisoo kivi-kautisessa asumuspainanteessa. Vasemmalta lukien Helena Gustafsson (Skogsstyrelsen), Erik Sandén ja Berit Andersson (Västerbottenin museo) ja Mikael Nyholm sekä Satu Koivisto (Museovirasto).

Kuvatekstit ja kuvat Vesa Laulumaa

Lapiot heiluvat Suomen ja Ruotsin arkeologien yhteistyössä. Koekuoppien kaivaminen käynnissä.

Röykkiöt ovat aivan tien vieressä, joten kurkistus menneisyyteen on helppoa satunnaiselle kulkijallekin.

Viirikallion varhaismetallikautinen asuinpaikka on ajoitettu 500–200 luvuille eKr, alueelta on löytynyt paljon asutukseen liittyviä merkkejä, kuten saviastian paloja, liesiä ja kiviesineitä. Viirikalliolla oleva latomus on erikoinen ja tyypillinen erityisesti Pohjanmaan varhaiselle rautakaudelle. Hautalatomus on melko matala ja se on päällystetty punaisilla hiekkakivillä. Punainen on usein nähty elämän värinä ja esimerkiksi punamultaa käytettiin värjäämään hautoja jo kivikaudella, tästä lienee kysymys myös Viirikalliolla.

Neljäs Laihian kohteista on Huumuksenmäen massiivinen rautakautinen röykkiöhauta. Keskikylän, Jakkulan ja Torstilan alueella on lukuisia rautakautisia hautaröykkiöitä, mutta Huumuksenmäellä sijaitseva on niistä komein. Parikymmentä metriä halkaisijaltaan olevan röykkiön keskellä seisoo pari metriä korkea pyramidimainen kivi. Arkeologit kutsuvat kiveä silmäkiveksi, koska usein röykkiökiveys on kasattu ison siirtolohkareen ympärille. Suuressa röykkiössä voi olla useita hautauksia, ne ovat voineet olla yhden perheen tai suvun käytössä pitkiäkin aikoja.

SKAIK-projektin kunnostamat käyntikohteet edustavat kattavasti Kyrönmaan alueen muinaisuutta ja historiaa. Kohteiden äärellä pääsee tuhansien vuosien aikamatkalle kivi-kaudelta 1700-luvulle ja vieläpä aivan lähimetsissä. Kohteet sopivat mainiosti esimerkiksi koulujen historian opetuksen tueksi tai matkailijaryhmien käyntikohteiksi. Toivottavasti kaikki kävijät kokevat näissä paikoissa elämyksiä, jotka auttavat ymmärtämään ja tunnistamaan lähiseudun korvaamattoman arvokasta kulttuuriperintöä ja auttamaan sen säilyttämisessä myös tuleville sukupolville.

Vesa Laulumaa
Arkeologiset kenttäpalvelut, Museovirasto

Luoma-Mieltyn sukuseuran pj Matti Korpiaho ja Sisko Mielly kukittavat esiintyjä. Kuva: Jaana Puskala

Luoma-Mieltyn sukuseuran kuulumisia

Sukujuhla Kalliojärven helteessä 3.8. Luoma-Mieltyn sukujuhlaan Isonkyrön Kalliojärvelle, lähelle Mieltyn suvun kantatila, kokoontui runsaat 250 sukulaista.

Juhlan ohjelmasta vastasivat suvun eri haaroihin kuuluvat jäsenet. Juhlapuheessa dna- tutkija, dosentti Jukka Palo kertoi Leväluhdan uusimmista tutkimuksista. Isonkyrön kunnan tervehdyksen juhlaan toi kunnanhallituksen pj. Jaakko Pukkisen. Musiikista vastasivat kanttori Kristiina Ylinen sekä Sallin perhe. Saimme kuulla muun muassa minnesotalaisen Marjorie Kitchenin (80 v) kertovan, kuinka hänen perheensä päätti lähteä sukujuhlaan Kalliojärvelle ja Marja-Liisa Ketomäen kertovan, kuinka vähäkyröläisestä Matti Mullosta (Vanhala, Kauppi) tuli ruoveteläinen Matti Halkonen (Kyrölä, Liesmäki)

Simon sukuhaara: Isonkyrön Karhusta, Mielytä, Ollikkalaa, Perttilää ja Vähäkyrön Mynttiä, Niemelää, Uusitaloa

Sukukirjan kolmas osa julkistettiin sukujuhlan yhteydessä. Se kattaa Simo Henrikinpoika Luoma-Mieltyn jälkeläiset noin vuoteen 1920 saakka, yhteensä 2 394 sukutaulua sekä 14 eri artikkelia suvun jäsenistä.

Simo Henrikinpoika (s. 14.10.1694) oli Luoma-Mielty-suvun kantaparin Henrikin ja Kaisan toiseksi vanhin poika. Hän meni naimisiin Krister Mieltyn lesken Maria Jaakontyttären (s. 4.3.1686) kanssa. Krister Miely oli kuollut monen muun kyrönmaalaisen isännän tavoin Napuen taistelussa 1714. Heille syntyi yhteensä neljä lasta, joista kolme, Kaisa Karhunen (1720–1807), Juho Maunuksela (1721–1802) ja Matti Hede (1725–1803), elivät aikuisiksi. Heillä oli yhteensä 16 aikuisiksi elänyttä lasta ja 53 aikuisiksi elänyttä lastenlasta: muun muassa Karhusen, Viitaluoman, Maunukselan, Niemelän, Nyystin, Bergmanin, Starkin, Huhtamäen, Pirin, Saunamäen, Loukasmäen, Kankaanpään, Svärdirin ja Perätalon sukuja. Simon Maria-vaimo kuoli 30.10.1726.

Vuotta myöhemmin Simo avioitui Aune Pentintytär Ulvisen kanssa. Tämän avioliiton neljästä lapsesta kaksi, Susanna Miely (1730–1809) ja Kreetta Rinta-Ikola (1735–1809), elivät aikuisiksi. Heillä oli yhteensä 11 aikuisiksi elänyttä lasta ja 23 aikuisiksi elänyttä lastenlasta: muun muassa Laurilan, Mieltyn, Kuusikon, Ollikkalan, Perttilän, Luoman, Kuivisen, Korvolan, Karhun, Haudan, Munkin, Myntin, Uudentalon ja Penttalan sukuja.

Seuraavaksi vuorossa Juho Vähä-Minnin, Heikki Björnin ja Kaarle Myllärin jälkeläiset

Seuraavaksi sukuselvityksen kohteena ovat Henrik ja Kaisa Luoma-Mieltyn kolmen nuorimman pojan sukuhaarat, mutta täydennämme luonnollisesti niin Simon kuin veljeskatraan vanhimman eli Tuomaan sukuhaarojen tietoja. Jos siis tiedät tai epäilet kuuluvasi tähän laajaan sukuun, ota yhteyttä sukuseuran sihteeriin Arja-Leena Rajalaan tai keneen tahansa seuran hallituksen jäsenistä. Lisätietoja sukuseurasta ja yhteystietomme löydät seuran kotisivuilta <http://www.sukujutut.fi/suvut/hluoma/> tai Facebook-ryhmästä.

Jaana Puskala, sukuseuran hallituksen tiedottaja

MLL järjesti lapsille tekemistä ja touhua 1700-markkinoilla. Leena Kaupin ohjaamana valmistuu askartelupöydällä korentoja.

Mukulamarkkinoita ja hyvää joulumieltä

Isonkyrön MLL:n syyskausi 2013 on ollut toiminnantäyteinen. Kesälomien jälkeen vietimme markkinoita. Sadonkorjuu-aikaan syyskuussa saimme asiantuntijan luennolla tietoa siitä, kuinka saisimme lapsemme syömään enemmän vihanneksia ja hedelmiä. Lastenvaate- ja lastentarvikekirpputori on jo useana syksynä peräkkäin kuulunut Isonkyrön MLL:n vakiotapahtumiin. Tänä vuonna kirpputori pidettiin 26.10.2013. Pitopaikkana oli jo kolmatta kertaa peräkkäin mahtavat koulukeskuksen ruokalan tilat. V. 2013 kirpputori pidettiin ensimmäistä kertaa myös keväällä. Samalla yhdistys halusi luoda tapahtumalle omaleimaisemman ja tunnistettavamman nimen, joka erottaisi Isonkyrön MLL:n kirpputorin muista lähialueella järjestettävistä kirpputoritapahtumista. Nimeä ideoitii koko hallituksen voimin ja niin syntyi Mukulamarkkinat.

Marraskuussa 2012 järjesti Isonkyrön MLL:n ensimmäisen joulupuu-keräyksensä. Keräyksen tarkoituksena oli kerätä joululahjoja vähävaraisten perheiden lapsille. Yhdistys koki, että tämä on tärkeää ja tukee erinomaisesti MLL:n arvoja. Keräys onnistui yli odotusten. Oli erittäin hienoa olla järjestämässä jotain näin ainutkertaista. Joulumielen sai varmasti jokainen keräyksessä mukana ollut, jokainen lahjan lahjoittanut ja erityisesti jokainen lahjan saaja. Keräys toteutetaan myös tänä vuonna. Keräysaika on 23.11. – 01.12.2013. Keräyspaikkana viime vuoden tapaan on Uimahalli Pärskä.

Isonkyrön MLL:llä on ollut tapana jakaa joulun alla myös hyvä joulumieli –lahjakortteja. Niitä on jaettu vähävaraisille tai esim. jonkin kriisin kohdanneille lapsiperheille. Kortilla voi hankkia ruokaa joulupöytään. Yhdistys kokee myös tämän tärkeäksi tavaksi auttaa taloudellisesti tai muuten vaikeissa tilanteissa kamppailevia perheitä.

MLL:n arvoja ovat lapsen ja lapsuuden arvostus, yhteisvastuu, inhimillisyys, suvaitsevaisuus, yhdenvertaisuus ja ilo. Nykyisessä kiireisessä, tehokkuutta arvostavassa yhteiskunnassa, MLL:n arvot kohoavat entistä suurempaan arvoon.

Hyvää joulumieltä kaikille!

Hanna Luukkonen, puheenjohtaja

Elämästä ei hauskuutta puutu kun osaa nauraa itselleen.

Tänäänkin on ollut aivan yli hauska päivä.

Satuin jostain lukemaan, että me suomalaiset syömme keskimäärin 3 munaa viikossa. Tekee siis about 10kg kananmunia vuodessa/kupoli. Lähdinpä siis munia ostamaan, koska kananmunienhan pitäisi kaiken järjen mukaan olla yksi täydellisimmistä ruuista maailmassa. Siitä saa paljon proteiinia, antioksidanteja, suojaravinteita jne. Todellista "superfoodia" siis.

Kaupan ovella mieleeni juolahti kuitenkin taannoinen tutkimus, jossa kananmunan väitettiin olevan terveydelle vaarallista, miltei yhtä vaarallista kuin tupakka; tiedättehän nää iltapäivälehtien uutislööpit... MUNA ON TERVEYSRISKI! (oletin sillä tarkoitettavan nimenomaan elintarviketta). Verisuonet tukkeutuvat, sepelvaltimotautia pukka, kolesterolia myös yms. Ei hyvä. Edelleen muistui mieleeni lapsuuttani suuresti varjostanut vaikea muna-allergia, joka ei ole voinut olla jättämättä jälkiä muuten niin miehiseen habitukseeni. Kenties tämä myös osaltaan on antanut selityksensä sille munattomuudelle, joka on ollut leimallista elämälleni myöhemmissäkin ponnisteluissa.

Päätin rohkeasti jatkaa matkaani munahyllyjen ääreen, joiden ohi olen kulkenut vuosien saatossa varmasti tuhansia kertoja. Tarjolla oli (niin kuin on varmasti aina ollut) vapaan kanan munaa, virikemunaa, luomumunaa, häkkikanalan munaa, lattiakanalan munaa jne. Taivas varjele mikä valinnan vaikeus. Olin jo kuvitellut päässeeni eteen päin ja kasvaneeni ihmisenä, osaavani tehdä itsenäisiä päätöksiä yms. Mutta ei. Omatuntoni ei antanut periksi tarttua ensimmäisenä siihen halvimpaan munamalliin, koska sieluni silmin näin miten kanat ovat kärsineet mahdollisen hyvinvointini vuoksi. Luomu sen sijaan kuulostaa aina hyvältä, joten päätin tarttua siihen. Trendikäs ja tiedostava, moraalisesti valveutunut ukkeli kun yritän olla. Mutta, nehan maksoivat 2 kertaa enemmän kuin normimunat. Niin luomu ja tiedostava en minäkään ole, vaikka kuinka olisin joskus Vihreitä äänestänyt. Iskin siis näppini ja toivoni virikemuniin. Tietääkö muuten kukaan millaisia virikkeitä kanoille tarjotaan? Kuuluvatko nämä nyt siihen "party animals"-sarjaan... Oon maalta kotoisin ja näin pihalla kaikesta kanoihin(kin) liittyvästä.

Jos kananmunapakettissa lukee, että munat ovat häkkikanalan munia, niin mistä sen tietää onko kyse ihan perinteisistä kanahäkeistä vai joistain uusista hienoista virikehäkeistä... En viittis tutustua EU-direktiiveihin, vaikka sieltähän nämäkin jutut varmaan selviäisivät. Tuttavapiirissäkään ei taida olla kanafarmareita. Ja onko tämä vapaan kanan muna lattialla tallustelevan ja kavereidensa kanssa hengaillevan onnellisen kanan munima muna.. Jos näin on, niin miten ne luomukanat sitten elelevät. Aivan liian vaikeaksi tehty munien(kin) osto. Voi herrtin tähäre.

Älä siis kaupantäti ihmettele jos tulen nyrpeän näköisenä seuraavalla(kin) kerralla kassalle ja Sinun ensin tervehdittyä minua iloisesti, tiuskaisen vihaisesti ja pahaa aavistamattomasti: "pirä munas perkele!" Syy ei olen Sinun, sillä tätä on edeltänyt useiden minuuttien mittainen jaakobinpaini pienessä päässäni (lisättyä kyvyttömyyteeni käyttäytyä ryhdikkäästi sosiaalisissa tilanteissa).

Vai olisiko kuitenkin niin, että munienkin myynnissä kyse on enempi markkinoinnista ja kuluttajien ohjailusta mielikuvilla. Aika höpönassuksi siinä itsensä tuntee kun seisoo kaupan perjantairuuhkan ihmispaljoudessa muna kädessä ja kuumeisesti pohtii toimiako vaistoja, viettiänsä, omantuntonsa vaiko järkensä mukaan. Ehkä tilanne on tuttu muista yhteyksissä (jaetaan niitä kokemuksia vaikkapa toisella foorumilla), mutta sillä hetkellä järki, aika ja muna tuntuivat seisovan rinnatusten. Kirjaimellisesti. Kaikesta huolimatta, toivontäyteistä joulun aikaa toverit! Junnu.

Isokyröläiset hankkeet voitokkaita Pohjanmaan hankegaalassa

YHYRES-kehittämisyhdistys palkitsi hyviä hankkeitaan 25.10.2013 järjestetyssä Pohjanmaan hankegaalassa Vaasan kaupungintalolla yhdessä Pohjanmaan ELY-keskuksen ja toimintaryhmä Aktion Österbottenin kanssa. Gaalassa palkittiin kehittämis- ja investointihankkeita sekä yritystuensaajia.

Tuomaristo, johon kuuluivat aluetieteen professori Hannu Katajamäki, maakuntajohtaja Olav Jern, kansanedustajat Miapetra Kumpula-Natri ja Ulla-Maj Wideroos, päätoimittajat Kalle Heiskanen ja Camilla Berggren, Maaseutuviraston ylitarkastaja Marjo Yli-Kiikka sekä maaseutuprofessori Kjell Andersson, valitsi voittajat.

Yritystukien sarjassa YHYRES ry:n ehdokkaat olivat Isonkyrön Ulvilassa talopaketteja valmistava LK-elementit ja Vähässäkyrössä sijaitseva Ylimartimoiden lähijuustola. Molemmat yritykset ovat hyödyntäneet monipuolisesti yritystukia esimerkiksi toiminnan kehittämiseen, koulutukseen, markkinatutkimukseen ja investointeihin. Tuomaristo valitsi voittajaksi Ylimartimoiden lähijuustolan. Ylimartimoiden perheyritys valmistaa vuohenmaidosta leipä- ja salaattijuustoa ja kehittää siitä uusia tuotteita. Perusteluissa todetaan muun

muussa, että lähiruoka on tulevaisuutta sekä se, että tällaiset hankkeet valavat uskoa ja toivoa sekä lietsovat rohkeutta yrittää.

LK-elementtien perusteluissa tuomaristo oli kiinnittänyt huomiota yrityksen alueelle tuomiin kerrannaisvaikutuksiin, siihen, että yritys on työllistänyt muun muassa alueen kuljetus- ja nostopalveluliikkeitä ja tarjonnut työtä usealle ihmiselle. Yrityksen huomautettiin kilpailevan kovassa sarjassa ja sille toivottiin kannustusta, jotta se saavuttaisi tavoitteensa tulla tunnetuksi koko maassa.

Kehittämishankkeista voittajaksi valittiin Jätevesitieto toiminnaksi –hanke, jota Isonkyrön kunta on hallinnoinut. Projektipäällikkö Virve Rinnolan luotsaama hanke sai kiitosta tuomaristolta siitä, että jätevesiremonttia on lähestytty monipuolisesti, se on saanut huomiota valtakunnallisesti ja hanke on täydentänyt viranomaisten työtä onnistuneesti auttamalla ja tiedottamalla.

Isonkyröön tuli myös investointihankkeiden voitto, sen vei Valtaalan kyläyhdistyksen hallinnoima Kolmen kylän golf. Tuomaristo piti hankkeen yhteisöllisyydestä ja siitä, miten Kalliojärven huvikeskuksen yhteyteen rakennettu minigolf-rata lisää alueen vetovoimaa ja tuo kerrannaisvaikutuksia, joita ei voi väheksyä.

Yritystukia ehtii vielä hakea

YHYRES-kehittämisyhdistyksen tämän ohjelmakauden viimeiset tuet kehittämis- ja investointihankkeille jaettiin marraskuussa, yritystukien haku jatkuu hieman pidempään. Viimeiset yritystukupäätökset pitää tehdä 30.6.2014 ja hankkeita on aikaa toteuttaa ensi vuoden loppuun saakka. Uuden ohjelmakauden arvellaan pääsevän käyntiin vuonna 2015, jolloin uudet tuet saadaan käyttöön. Nyt siis kannattaa olla aktiivinen ja hakea tukea yritysten kone- ja laitehankintoihin sekä pikaisesti toteutettaviin rakennusinvestointeihin, jos haluaa päästä toteuttamaan niitä jo ensi vuonna.

Kuvat ja teksti:

Kirsi Tikkanen

Tiedottaja YHYRES-kehittämisyhdistys

Pohjanmaan hankegaalassa palkittiin kuluneen ohjelmakauden hyviä hankkeita YHYRES-kehittämisyhdistykseltä, Aktion Österbottenilta ja Pohjanmaan ELY-keskukselta. Maija Rintamäki ja Matti Jaskari jakoivat YHYRES ry:n palkinnot.

Jätevesitieto toiminnaksi –hanke palkittiin parhaana kehittämishankkeena, projektipäällikkö Virve Rinnola ja hankkeen ohjaustoimikunnan puheenjohtaja Raimo Vessonen ottivat vastaan palkinnon.

Tapahtui Isossakyrössä 2013

Kyrönjoki näytti jälleen voimiaan jäättenlähdön aikaan. Pahin jääpato muodostui Pukkilansaaren kohtaan nostaten vettä ja jäämassoja rannoille. Kuvat:Pirkko Viljanmaa

Tervajokipäivien teemana oli lähiruoka. Ruokatorin herkulliset myyntipöydät houkuttelivat runsaasti yleisöä paikalle. Yrittäjien esiintymislava sai ensikoitoksen tässä tilaisuudessa. Puhujana oli Antti Alasaari VASEKista.

Palonkylän Metsästysseura järjesti trahteria 75-vuotisen taipaleen kunniaksi metsästyskämpällä. Kuva JP Isonkyrön kotiseutuyhdistys muisti 80v -juhlassaan 10.8. museolla Kotiseutuliiton viirillä Aulis Nuujaa, Timo Taanosta, Ilmari Karhua, Liisa Kaukosta, Isonkyrön kuntaa / Jaakko Pukkinen, Isonkyrön seurakuntaa / Eero Holma. Ojentajina yhd. pj. Väinö Pollari ja siht. Pentti Kalliomaa. Kuva ja teksti:Timo Karhu

Isonkyrön yrittäjien ja kunnan järjestämä vapputapahtuma houkutteli mukavasti väkeä paikalle. Yleisöä yllytettiin jumppaamaan lämpimikseen zumban-tahtiin, että tarkenisi tuulisessa säässä. Torilla oli harrasteautoja ihmeteltäväksi, Zetoori Zaföörit ajelutti, mieskuoro lauloi ja kojuissa oli tarjolla monenlaista herkkua kotiin viemiseksi.

Veli-Pekka Koskela ja Timo Saranpää hitsaavat esiintymislavan rakenteita. Yrittäjät päättivät tehdä esiintymistarkoitukseen sopivan monitoimilavan, joka olisi iskukunnossa kerrasta toiseen pitkin vuotta, kevyt kuljetella ja helppo koota. Korotettu lava toisi paremman mahdollisuuden esiintyjille niin ympäristön kuin maaston suhteen. Katos estäisi sateen ja tuulen tuomat haitat. Hankkeeseen saatiin avustusta Yhyres-yhdistykseltä.

Isonkyrön yrittäjien hallitus istui kuntapäätäjien kanssa saman pöydän ääreen Kalliojärvellä yrittäjäpäivänä 5.9. Yhdessä pohdittiin kunnan elinkeinoelämän tulevaisuutta. Yritysneuvoja Antti Alasaari kertoi Isonkyrössä aloittaneen 16 uutta yritystä ja lopettaneen 12 vuoden 2013 aikana. kuvat: Pirkko Viljanmaa

Yrittäjäyhdistyksen saamalla 60-vuotisjuhlan lahjavarjoilla hankittiin Isonkyrön hoivaosastolle kolme televisiota. Lahjaa vastaanottivat Helena Kahra-Smedlund ja Marja Lehtorinta.

Eero Karppinen hoivaosastolla oli televisiolahjoitukseen tyytyväinen, koska laitteen kuva oli tarpeeksi iso ja selkeä. Yhdistyksen puolesta paikalla olivat Jussi Lehtonen, Paula Markko ja Pirkko Viljanmaa sekä Kodintekniikka Mäkiseltä Mikko Mäkinen.

Orismalan Kesäkylätapahtuma Valinta-Mäkisen pihamaalla oli mukana Yhyres-yhristyksen Kyläkööri-kiertää kampanjassa kesäkuulla.

Kuva ja teksti:Eila Haapoja

Juhlaportti oli ensimmäistä kesää Orisbergissä vastaanottamassa tulijoita ja se toivottaa vierailijat tervetulleeksi jälleen ensi kesänä.

Kuvat ja tekstit:Marja Paukkunen

Elokuussa järjestettiin Orisbergin toimintakeskuksessa jo toistamiseen vallonien jälkeläisten kesätapahtuma. Ohjelmaan kuului opastettu hautausmaakerros. Kierroksella tutustuttiin seppäsukuihin, jotka monet ovat lähtöisin Belgiasta ja ovat siten vallonisukuja. Tässä tutkitaan sukujuuria. Päivä oli elämys.

Orisbergissa toteutettiin kylämaiseman parantamishanke kesti lähes 1,5 vuotta ja päättyi syyskuun lopussa 2013. Kylätien ympäristössä kulttuurihistoriallinen maisema koehen palon. Moni rakennus sai uuden katon ja maalipinnan. Yksi maalauskohteista oli entinen Maamieskoulu. Kuvat: Marja Paukkunen

KLL salibändin SM loppukilpailun Hopeaa Kyrönmaan lukion tytöille. Mukana Aliina Kallio, Iina Valli, Tania Heikkilä, Riina Ahtola Valmentaja, Anna Lintala, Jonna Ojanen, Heli Seppälä, Sofia Kujala, Outi Loukola, Janette Kivimäki, Emilia Nivukoski, Aliina Hannu

Valmentajat Riinan lisäksi Jarno Lehtonen, Ilkka Andsten ja Toni Lehtimäki

Isonkyrön taajaman ilme muuttui valoisammaksi kunnantalon remontin myötä.

- Kunnanviraston julkisivuremontin suunnittelun ja toteutuksen suurimpina teknisinä muutoksina ovat olleet ulkoseinien lisälämmöneristyksen parantaminen sekä ikkunoiden uusiminen nykyhetken vaatimuksia vastaavaksi. Teknisten muutosten lisäksi rakennus on saanut täysin uuden ilmeen jo ehkä vanhentuneen, mutta hyvin palvelleen julkisivun tilalle.

Tehtyjen toimenpiteiden uskotaan vaikuttavan merkittävästi ko. rakennuksen lämmityskuluihin ja käyttäjien viihtyvyyteen, kertoo tekninen johtaja Juha Försti.

Sirpistä Puimuriin -tapahtuma 27-28.7 keräsi jälleen runsaasti vanhoista koneista ja työtavoista kiinnostunutta väkeä maatalousmuseon alueelle. Esillä oli toinen toistaan komeampia, huolella entisöityjä työkoneita ihmisten ihmeteltävinä. Aurinkoinen päivä suosi niin kävijöitä kuin tilaisuuden järjestäjiä. Kuvat: Ilkka Lehtonen

**Hyvää Joulua
ja
Onnellista
Uutta Vuotta 2014**

**Tervajoen
Kiviveistämö Oy**

puh.06-478 7600
fax 06-478 7620

www.tervajoenkiviveistamo.fi

**Isonkyrön
seurakunta**

toivottaa Pohjankyrön kansalle

*Joulurauhaa ja
Siunausta Vuodelle 2014*

**ISONKYRÖN
SEURAKUNTA**

www.isonkyronsrk.fi

**Hyvää Joulua
ja
Onnellista tulevaa vuotta!**

Tiiko Oy

Kaivinkoneurakointi ja Maansiirto Maunuksela Oy

Jouni 0500 - 667 629, Marko 050- 520 8341
Lakarintie 13, 61550 Orismala

Killisen Taksi

*Killisen Taksi toivottaa Hyvää Joulua
ja Onnellista Uutta Vuotta 2014*

*J.Killinen T:mi toivottaa asiakkailleen ja
yhteistyökumppaneilleen Hyvää, Rauhaisaa
joulua ja Onnellista uutta vuotta*

dialogis

Erni Johanna Perttälä

Psykoterapiaa
Työnohjausta
Coachingia
Koulutusta

Vastaanotto osoitteessa Lilluksenmutka 7, Isokyrö
www.dialogis.fi
www.coachaus.fi

044-5838 704

Dialogis Erni Johanna Perttälä, Isokyrö, puh. 044-583 8704, erni.j.perttala@dialogis.fi, www.dialogis.fi

*Kiitämme kuluneesta
vuodesta ja toivotamme
Rauhallista Joulua ja
Onnea Uudelle Vuodelle*

Pohjankyrö

Isonkyrön Rekkaliikenne

Aulis Nuuja Oy

www.aulisnuuja.fi
aulis.nuuja@aulisnuuja.fi

puh. 06-471 4444, fax 06-4714666
0400-664444

- Viljelysopimukset
- AKU viljasiilot
- AKU-30 viljaruuvit
- Kuivaajan saneeraukset

KUJALA-PISTE OY

0400 761 911

HUANEHIA IKAALISISSA

*Hyvää Joulua ja
Onnellista tulevaa vuotta!*

KYRÖNMAAN SAMMUTINHUOLTO KY

SISÄASIAINMINISTERIÖN
HYVÄKSYMÄ SAMMUTINHUOLTO

● MYYNTI ● TÄYTE JA TARKASTUKSET

VAASA
Liisantie 1
Puh. 322 3465

ISOKYRÖ
Puh. 471 3840
0400 762 195
322 3465

TYÖNANTAJA

Oletko vailla työvoimaa?
Kiinnostaako työharjoittelija?
Oppisopimuskoulutus?
Palkkatuella työllistäminen?

Ota yhteyttä!
Sirkku Niinimäki, yksilövalmentaja

puh. 050 345 6424

Työpaja Arpeeti, Lamminkuja 2,
66440 Tervajoki

Maalausliike J.Yli-Kiikka

040 722 2135

jari.yli-kiikka@netikka.fi
www.maalausliikeyli-kiikka.fi

Vipuvoimaa
EU:lta

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

TE KESKUS
Työvoima- ja koulutuskeskus

Työvoimatoimisto

Isonkyrön Kiinteistöhuolto

Timo Saranpää
050-328 0280

*Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta!*

*Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!
Kiitos kuluneesta vuodesta.*

PARTURI-KAMPAAMO

F I I A

Keskuskatu 2

Anne Uusihaka
puh. 471 4220
050 372 6220

MUNKIN KAUPPA ja KASVIHUONE

66440 TERVAJOKI, puh. 06-478 5088

*Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta!*

ISONKYRÖN KULJETUS OY

www.isonkyronkuljetus.fi
puh. 0500-268 333

Asiamiesposti palvelee sinua liikkeen
aukioloaikoina

Lähikauppias

Valinta Mäkinen

61550 ORISMALA, puh. 472 4580

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

Hauta & Nikula Ay

Pohjankyröntie 139, 61500 ISOKYRÖ
puh. (06) 471 3362

Tmi MAKUMARIA
kiittää asiakkaitaan
kuluneesta vuodesta ja
toivottaa hyvää tulevaa
vuotta 2014 kaikille!

LOUNAS-KAHVIO

Maria Hyvärinen
Pohjankyröntie 136
61500 Isokyrö

Puh. 06-471 4430 / 050-434 4432
www.makumaria.fi

OSTEOPAATTI ILPO TOIKKANEN

- Nikama- ja nivelkäsittelyt ja tutkimukset
- Akupunktiot ja hieronta

Keskuskatu 5, Isokyrö
Puh. 471 3715, 0400-635 469

Pienkone- ja polkupyörähuolto T:mi Harri Ollikkala

Pohjankyröntie 104
050 321 7067

POHJANMAAN TURVATEKNIikka

Turvallisuuden suunnannäyttäjä

www.turvatekniikka.com

Toivottaa turvallista joulua

KUVATULOSTEET OMISTA DIGIKUVISTA CANVASKANKAALLE

Lakeuden
NEON
VALOMAINOKSET

www.valomainospohjanmaa.fi
veli-pekka.koskela@lakeudenneon.fi

Nopea ja puhdas kalkki

 Nordkalk

www.nordkalk.com

Radio - ja TV- huolto

Kyrönmaan Elektroniikka Juhani Kujala

Jussintie 4 (Paavolantie 2)

Puh.4713491, 0500560411

email: juhani.kujala@netikka.fi

- Kelloparistojen vaihdot
- Kuulokojeparistot
- Litiumparistot mm.verensokeri-
mittareihin ja auton avaimiin ym.

Pro Botnia Oy

Automaalaamo Koski

P. 472 4355

f. 472 4855

Martti 0500-162 488

Rainer 050-583 1601

Valokuitukaapelihitsaukset

Korttesluomantie 526, 61550 Orismala

GSM 0400-366 632

e-mail: vesa.valtari@netikka.fi

www.fiberjoint.com

TILITOIMISTO

Tuula Kupari
040 741 3198

Isonkyrön Kukkapiste

Krista Pollari

Pohjankyröntie 140
61500 Isokyrö

p. (06) 471 4200

isonkyronkukkapiste@gmail.com

www.isonkyronkukkapiste.fi

Parturi-Kampaamo

E n n a

P. 06 471 3830

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

JR

050-555 5669

0500-261 032

050-532 3111

KURIIRI KULJETUSPALVELU

SEINÄJOKI - LAPUA - VAASA - SEINÄJOKI

www.jr-kuriiri.fi

Joulurauhaa

Vihersuunnittelu

Kirsi Salomaa Ky

Salomaantie 66, 61520 Lehmäjoki
0500 868 765, www.salomaantaimisto.net

Olli Riihimäki Oy

puh. 0400 662 289

Tili- ja Toimistopalvelu

Eija Minni

Yryseläntie 245, 66440 Tervajoki
puh. 0400-518118
minni@netikka.fi

Heikki Riihimäki Oy

puh. 472 4546, 0400 861 028

Sinun hyvinvointiisi - Äidosti ja kuunnellen

TerapiaTähti

Susanna Yli-Jaskari
p.050 302 2558
www.terapiatähti.fi

HAUTAUSPALVELU NIEMI

Keskuskatu 2
ISOKYRÖ
p. 471 3760

Palonkylän
parturi - kampaamo
Virpi Palo
Palonkyläntie 17
4714 230

*Kaiken maailman
Autoille*

SEO-HUOLTO LEHMÄJOKI

Mäkynen ky
puh. 472 4286
050 326 3845 (Aaro)
FAX (06) 472 4391

Auto- ja Konekorjaamo
Velj. Lehtonen Ay
Latosaarentie 13
Puh. 471 3268

TAKSI

Tarja Hasunen
Tervajoki
0400 268 088

KEITTIÖKALUSTEET

Komero- ja kylpyhuonekaapistot
-suunnittelu ja asennus
-uudisrakentaminen
-saneeraukset
www.hissa.fi

HIMOS

Vapaa-ajan asunnot kesä- ja talvikäyttöön
-osakkeiden myynti
-vuokraus

KYSY LISÄÄ

Puusepäntiike KEIJO HISSA 0500 668 513

Yryseläntie 49, 66440 Tervajoki
keijo.hissa@hissa.fi

040 559 6210
ISOKYRÖ

*Rauhallista Joulua ja
Onnea tulevalle vuodelle!*

PALVELUKSESSANNE

TAKSI

JUHA WAISMAA
040 595 9210
1+8 inva & 1+6

Vakkilan Maalaus ja Entisöinti

- Maalaus- ja tapetointityöt
 - Huonekalujen entisöintityöt
- Kettulan entinen liikekiinteistö

61500 Isokyrö
041 434 2443

Ainon Värjäämö t:mi

Isokyrö
(06) 471 4144, 0500 942 572
-huonekalujen verhoilu

ARKKITEHTUURITOIMISTO JUKKA ULVINEN

Ruusupurontie 5 ISOKYRÖ
puh/fax (06) 472 4618 ja 0400 661 421
jukka.ulvinen@netikka.fi

HONDA-moottoripyörien huollot

Tmi H. Kuuttila
0400 865588

Tuijan hoiva- ja kotipalvelu

Tuija Nivukoski lähihoitaja
Isokyrö
050 325 9308

**Puusepäntyöt
mittojesi mukaan**

Kaapistot:
KT, WC, MH, KHH
asennettuina, josta
kotitalousvähennys
Kalusteovet ja -kannet,
myös erikoismitat
Erikoisikkunat ja -ovet
www.lehmajoenpuutyo.fi

Hyvän Joulun toivotus:

P. 4724271, 0400 264733

TAKSI
Seija Leppinen
Taksi/invapalvelut
puh. 050 594 4863

Kuljetus Ikola
0400-267699

 Yrittäjät
ISOKYRÖ

Kyrönmaan Osteopatia

Osteopaatti, sairaanhoitaja
Mika Kangas 050 309 4128

Cambridge
Ohjelma

Painonpudotusvalmennus
Henna Kallio-Kangas 0400 761 886

Pohjankyröntie 136 (Isonkyrön virastotalo)

Nortech
METAL OY

KONEISTUSPALVELUT TEOLLISUUDELLE

Tolkintie 21, 61500 Isokyrö
Puh. (06) 471 6700
nortech@nortech.fi, www.nortech.fi

Kotisairaanhoito Sympatia

Teija Kivistö
puh. 040 777 8076

JJ-Konehuolto Oy

Kaukolanraitti 24, 61400 Ylistaro
J.Jokinen
044 0779290

Tervajoen
Autohuolto Oy

Loukontie 5, 66440 Tervajoki
Avoimna ma-pe 8.00 - 17.00
la 8.30 - 14.00
Huolto puh. 478 7025
Varaosat puh. 478 7000

Kiillette 1, 65300 Vaasa
Avoimna ma-pe 7.00 - 18.00
la 9.00 - 14.00
Puh. 0207 343 480

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

www.tervajoenautohuolto.fi

Huollot ja varaosat kaikkiin
automerkkeihin

TOYOTA - HONDA
Huolto ja alkuperäisosat

RENGASALAN MESTARISUORITUKSET

KURIKKA 06-4507 900

TERVAJOKI 06-4785 450

ÄHTÄRI 040-7070 215

www.rengasmesta.fi

Auktorisoitu
Taloushallintoliiton jäsen
Tilitsto M. Ylkänen Ay
puh. 474 2500

Kyröön Parturi - Kampaamo

050 595 2260

Anu Korvola

Pohjankyröntie 141, 61500 Isokyrö

Klassista hierontaa

**Hierontapalvelu
TONI LEHTIMÄKI**

Pohjankyröntie 139, Isokyrö
Puh. 050 4017431

KNAAPI MEDIA

tapahtumavideoiteja,
editointia, verkkolähetysiä
ja mainosvideoita kotisivuille.
0400-696749

Mäkelän Ratsastustalli

Nurmelantie 195, Isokyrö
Terhi puh. 040 593 1010

Turvallista Joulua!

Viltex

HINAUSPALVELU 24

Ajoneuvokuljetukset Saksasta

Kuljetusliike Jorma Havina

Jorma Havina 0400 666 096

Antti Havina +4916095118352

www.jormahavina.fi

KIRJANPITO
& TILINTARKASTUS

JUHA KILTILÄ
HTM

MAIJALANTIE 2
66440 TERVAJOKI
PUH./FAX 06 - 478 5700
juha.kiltila@netikka.fi

TANUN TAVARA

K.Lehtonen

Perttiläntie 603

Puh. 472 4504, 0500 861 165

Hyvää joulu

ja mukavan vaurasta
uutta vuotta 2014.

POP Pankki

Kyrönmaan Osuuspankki

www.poppankki.fi/kyronmaa

Aidosti lähellä ihmistä.

Yli 2000 vaihtoautoa

osoitteessa:

www.rinta-jouppi.com

tai

www.auto.fi

Kaikista voit tehdä kaupat sinua lähinnä olevassa toimipaikassamme.

Rinta-Joupin Autoliike Oy

60 vuotta koko kansan autokauppaa

Tervajoki | Helsinki | Jyväskylä | Kempele | Keuruu | Kokkola | Mikkeli | Oulu | Pori | Rauma | Rovaniemi | Savonlinna | Turku | Vaasa | Ylivieska

*Parturi-Kampaamo
Kaksin Kauniimpi*

Kirsi ja Sari

Asematie 5
66440 Tervajoki
Puh. (06) 478 4820

Orismalantie 6, 61550

Orismala

Puh. (06) 472 4661

kupenauto@kupenauto.fi

kupenauto.fi

Anna Valli

Hyvinvointi-, liikunta- ja
ravintovalmennusta

Anna Valli
Kurjentie 1
61500 Isokyrö

044 258 2572
anna.k.valli@gmail.com
www.annavalli.fi

Metsä - Tuurinkoski Oy
-metsäkoneurakointia

Kyrönmaan Palvelutaxit
ESKO HAANPÄÄ

Taxit: 0400-364 970, 0500-364 970, 0400-866 968

• invavarustuksella, hissi, paarit, 1+8

• pikkubussi vuokralle

• henkilöauto 1+4

• seulottua ruokamultaa • täytemaata
• nurmikkojen tekoa • Esko 0400-364 970

Jupen Autofiksaus
045 638 3561, 050 556 3005

TILI-LEHTONEN
www.tili-lehtonen.fi

Tilitoimistopalveluja vuodesta 1989

(06) 478 5722, 0500 663 112

Tervajoen Ässäauto

Kaupparaitti 22, Tervajoki

Puh. 478 5339, 0400 883 987

www.assa-auto.com

VM-KULJETUS OY

Rauhallista Joulua ja

Hyvää Uutta Vuotta

Veli-Matti

050 325 9725

Heli

050 511 7456

Iloista joulua &
onnellista uutta vuotta!

JOHAN®

Konekeltto Oy

-betonipatsaat
-pihalaatat
-harkot

0500-365268

www.netikka.net/konekeltto

Tarkan Torvi

Tervajoki

Äänentoisto- ja viestintäpalvelut

0400 772 817

*Joulun toivotuimmat lahjat.
Tule tutustumaan laajaan valikoimaamme.*

**KULTASEPÄNLIIKE
AKI ARO Ky**

Kauppakatu, 66400 Laihia

PUH. (06) 477 0324

*Hyvää Joulua ja
Onnellista uutta vuotta*
www.akiaro.fi

LVI-TYÖ S.Keisanen

*kiittää asiakkaitaan
kuluneesta vuodesta*

ja toivottaa

Rauhallista Joulua

ja

Onnea Vuodelle 2014

Mullolantie 129, Isokyrö
puh. 471 3990, 0400 366 473

ISONKYRÖN LVIS

PL 26, 61501 ISOKYRÖ

puh. (06) 471 4190

Gsm 040 506 4190

www.isonkyronlvi.fi

myynti asennus huolto suunnittelu

Pohjankyröntie 139
61500 Isokyrö

liike avoinna
ark. 8-16.30
la 9-12

Hannan hammashoitola Ky

hammaslääkäri Hanna Myllyniemi

Perttiläntie 595, Isokyrö

p. 050 44 24 100

www.anvianet.fi/hammas

Nyt myös Facebookissa

KOLARIKORJAUKSET JA AUTOMAALAUKSET

■ KAIKKIEN AUTOMERKKIEN
HUOLLOT JA KORJAUKSET ■

Lae Invest Oy

LAURILANTIE 5-7, 61500 ISOKYRÖ
010 548 6666

Ekovilla®
Lämmin vihreä

Lisäeristys
tuo lämpöä ja
hyvinvointia
kotiin.

www.ekovilla.com

Ekovilla Oy

Pajatie 1, 61410 Ylistaro
(06) 474 5300

www.ekovilla.com

Kokonaisvaltaista IT-palvelua

Laitteet ja ohjelmat yrityksille

Tarvikkeet, huolto ja korjaus

RSC Oy

Puh. 06 4716 900

Retail Soft Consulting

Fax. 06 4716 901

Pohjankyröntie 136 61500 Isokyrö

Linja-autoliikenne

Lehtonen Oy
ISOKYRÖ

0400 797 000

(06) 417 3860

info@jussilehtonen.fi

www.jussilehtonen.fi

Elektroninen lahjakortti

Elektroninen lahjakortti on helppo hankkia ja mukava antaa

Elektronisen lahjakortin voit tilata haluamallasi kuvalla kätevästi Nordean verkkopankissa. Lisätietoja nordea.fi ja 0200 3000 (pvm/mpm) ma-su 24h/vrk.

Teemme sen mahdolliseksi

Laihia
Kauppatie 1
0200 3000
nordea.fi

Nordea

HANNUN AUTOSEPÄT

0400 900 178, 0400 661 785

- H-autojen korjaus ja myynti
- Tuulilasi korjaukset
- Dexter- henkilönostin vuokraus

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

*Hyvää Joulua ja
Menestystä Vuodelle 2014!*

Mäki-Reini Oy

Pohjankyröntie 95
61500 ISOKYRÖ
06-4713 144

www.maki-reini.fi

KALLIOJÄRVEN VIHDEKESKUS
MAJOITUS- TANSSIT- JUHLAT JA KOKOUKSET

- Huippuartisteja joka viikonloppu
- Juhla- ja kokoustiloja 20-400 asiakkaalle
- lomamökkejä ympärivuotiseen käyttöön
- Grilli-Ravintola p. (06) 472 4860

www.kalliojarvi.com

Kalliojärvi

Hyvää Joulua ja Rakentavaa Uutta Vuotta

Jukka Tiilikka Tmi

www.jalkapuu.net

Kangas Jyrki

Kaivinkoneurakointi
puh 0500 164025

Kaivinkoneurakointia
myös minikaivurilla

URAKOINTI M & M KARHU
0400 267 980 0400 826 938

Savikuja 61, 61500 Isokyrö

*Jouluihoa
ja Rauhaa
kaikille Teille*

Paulan Pirssi

Kruusomaakari

KATJA KUJALA
Pohjankyröntie 118
61500 Isokyrö
p.040 - 5146971

KYRÖNMAAN
SÄHKÖ OY

Puh: 478 5300

Hyvää Joulua
ja Onnellista Uutta Vuotta

 LÄHITAPIOLA ETELÄ-POHJANMAA
Vakuutukset, pankki ja sijoittaminen

Muistoksi helposti postitettava lahja: **KOTISEUTUELOKUVIA 1960-luvun Isostakyröstä.**
KRUUNUHÄÄT, RISTO KNAAPI - Kunnan ytimessä, AKKAAN SILTA
ISOKYRÖ DIASARJA 1980-luvulta ym.
DVD:t myynnissä VILLAVINTILLÄ p.4701330

Parturi-Kampaamo
Anne Huhtala
puh. 06-472 4780

Juha Riihimäki Oy
0400 574 096

Isoluhdan Auto- ja Konepaja
Tuuralantie 549, 61500 ISOKYRÖ

040 520 0796

Kaivuutyöt

Esa Killinen
040 - 558 1487

Jopen Putki Tmi
puh 050 3376767

 LVI-HUOLTO
Janne Salmi

LVI-asennus ja huolto
Öljypoltin asennus ja huolto
050 528 7109

Joululahjavinkki

ISOKYRÖVIIRI

60€

LC-Isokyrö

Viiriämyyvät:
Villavintti ja
Säästöpankki

**Poikkea
A-Katsastukseen -
tiedät autostasi
enemmän**

Tule kuten tahdot,
palvelemme joustavasti
ja monipuolisesti

Tervetuloa

Katsastus

Tervajoki
Köpingintie 7, p.075 323 3480
Ma - Pe 9.00 - 17.00

www.a-katsastus.fi

Pohjankyröntie 135, Isokyrö
Puh. (06) 478 8000, fax (06) 478 8020

Isonkyrön Apteekki

Palvelemme ma-pe 9-17.30, la 9-13

Fysioterapia - hieronta - Personal Training

Erikoisosaamista
lihäs-, nivel- ja
hermoperäisten
ongelmien
hoitoon.

Avoinna
sopimuksen
mukaan.

PO-LEIKKÄ TALLEN

Fysiopiste

ISOKYRÖ
Pohjankyröntie 136
61500 Isokyrö
Puh. 0400 363 387

SEINÄJOKI
Vapaudentie 51
60100 Seinäjoki
Puh. 040 838 2212

www.fysiopiste.com

Kyrönmaan Hoiva ja Kotipalvelu

-lasten, vanhusten, vajaakuntoisten sekä
toipilaitten hoito
-siivous ym. kotityöt

Anita Kauppila
045 341 2099

www.netikka.net/kyronmaan-hk

CASEO Tech
QUALITY OF FOOD

www.caseotech.fi

Star-Auto Oy

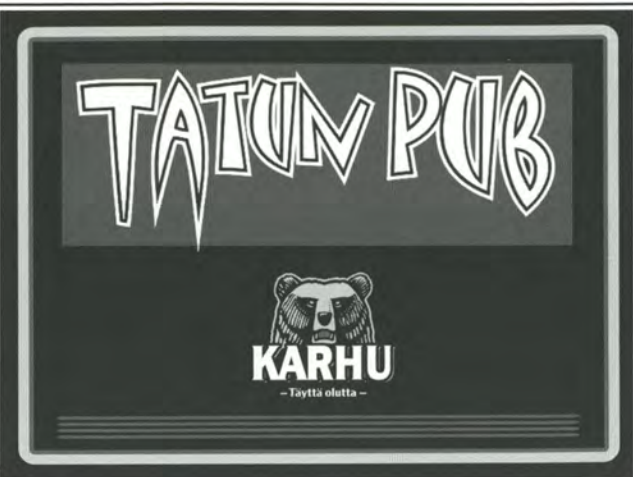
AUTOMYYNTI
0500 661 381
TERVAJOKI

www.starauto.fi

✳️ Luotettavaa Autokauppaa ✳️

Kiitos kuluneesta vuodesta!
Toivotamme Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta
asiakkaillemme!

Tolkin Kauppahalli

Tapio Lae Oy taksit
bussit

0400 363 343

www.tapiolaeoy.com info@tapiolaeoy.com

Julkaisija: Isonkyrön Yrittäjät ry
Kansikuva: Pirkko Viljanmaa
Taitto: Pirkko Viljanmaa
Painos: 2500 kpl

Painopaikka: KYRÖPRINT, Isokyrö

Toivotamme rauhaista
Joulunaikaa ja onnekasta
uutta vuotta 2014
t. Isonkyrön Yrittäjät ry

Kainalosauvoilla töihin!

JOS VAHINKO SATTUU, FENNIA TURVAA

Yrittäjänä sinä olet yrityksesi sydän. Hoida ajoissa oma henkilöturvasi kuntoon. Suomen Yrittäjien jäsenenä saat muutkin Fennian vakuutukset huomattavin jäseneduin. Tarjoamme huojentavia etuja kotisi ja perheesi sekä yrityksesi henkilöstön vakuutuksiin.

Autamme sinua laittamaan asiat tärkeysjärjestykseen ja räätälöimme tarpeisiisi sopivan vakuutusratkaisun. Tervetuloa Fenniaan, **Kauppapuistikko 15, Vaasa, soita 010 503 2621/Jouni Nurminen** tai jätä yhteydenottopyyntö osoitteessa jouni.nurminen@fennia.fi.

 Suomen Yrittäjät

 Fennia

Toivotamme hyvää joulua ja turvallista uutta vuotta!

Rauhallista joulun aikaa

sekä onnea ja menestystä
uudelle vuodelle 2014

Ylihärän
Säästöpankki

Ylihärnä, Isokyrö, Kauhava, Alahärnä, Lapua

*Kiitämme kuluneesta vuodesta
ja toivotamme
Hyvää ja rauhallista Joulua
sekä onnekasta tulevaa vuotta.*

Asiantuntevaa palvelua kodinkone, sähkötarvike ja valaisimien myynissä Tervajoella.

Kodinkonevalikoimaamme kuuluu niin pienet, kuin suuretkin kodinkoneet!

Palvelemme

Ma-pe 9.00-17.00
La 10.00-13.00

Asematie 5, Tervajoki
045 676 1698